

Xəbər
"Amnistiya aktı"
gələn həftə
qəbul edilə
bilər -
mühüm
gəlişmələr
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 iyun 2018-ci il Çərşənbə № 122 (7011) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İran qorxulu qərarı verdi - yenidən uranı zənginləşdirəcək

Regionda vəziyyət 10 il əvvəlki formata dönür; Azərbaycan üçün də riskli dövr başlayır

yazısı səh.13-də

Avropa Məhkəməsinin İlqar Məmmədovla bağlı verdiyi vaxt bitdi

yazısı səh.6-də

GMO ərzaqlar və energetik içkilər qətl və zorakılıqları artırır - iddia

yazısı səh.10-də

ABŞ-ın Azərbaycanla bağlı yeni ilginç planı - politoloq açıqladı

yazısı səh.8-də

Cənubi Qafqazı kim silkələyir?

yazısı səh.5-də

MEA-da seçki hazırlığı: Akif Əlizadənin əleyhinə olan da var

yazısı səh.6-də

Ermənistanda və Qarabağda demokratiya tamaşaları

yazısı səh.11-də

Avropa şirkətləri bank sektorundakı vəziyyətdən narahatdır

yazısı səh.12-də

Bakının idarəetməsində yenilik - şəhər bələdiyyəsi yaradılır

yazısı səh.4-də

Ramazan ayının 21-ci günü

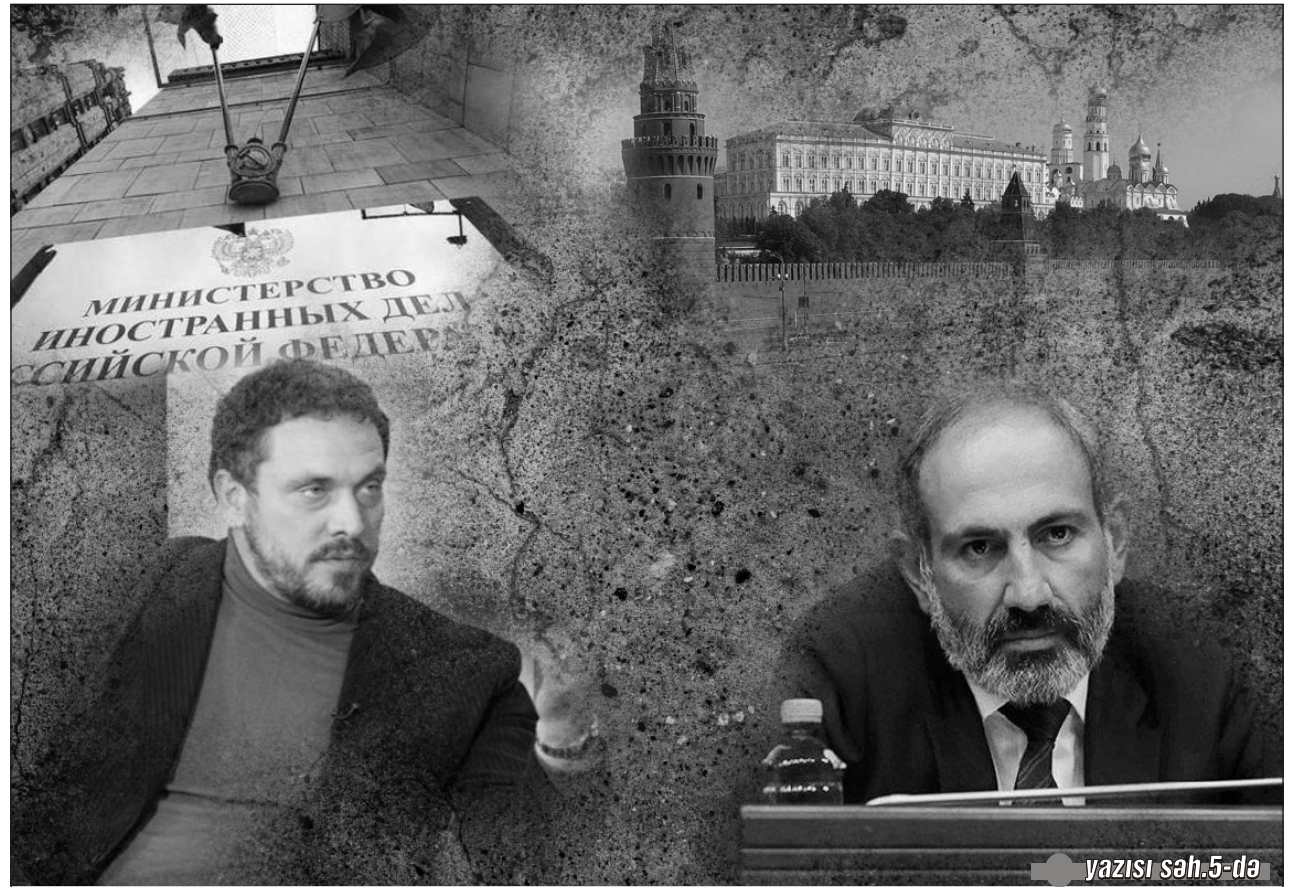
İftar 20.24 İmsak 03.20-dək (QM)

21-ci günün duası: "İlahi, bu gün Öz istəklili əməllərinin yolunu mənə göstər! Belə bir gündə şeytanın istədiyi yolları mənim üzümə bağla və onu mənə qalib etmə! Məni cənnətdə məskunlaşdır və onu mənim üçün bir məskən qərar ver! Ey ehtiyacları olan bəndələrin Ehtiyacını Ödəyən!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin rızınla iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".
ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

KREMLİN İDEOLOQU KARTI AÇDI ARANI QATAN "BOZ KARDİNAL" ...

Bakı-Moskva əlaqələri əleyhinə "suallı daşlar"ı düzənlərin Rusiya XİN-də kök salmış erməni lobbisi olmasına dair iddialar doğrulur

yazısı səh.5-də

Anar Məmmədov Londondan qaçmağa məcbur qala bilər

Britaniya hökuməti çirkli pullarla mübarizə tədbirlərini daha da sərtləşdirdi; sabiq nazir oğlunun son aylar Türkiyədə peyda olması bu xəbərlər fonunda maraq doğurur

yazısı səh.6-də

Surət Hüseynov: itirilmiş qəhrəmanlıq və...

yazısı səh.3-də

İbrahimbəyovun başabələ "filmində Moskva ssenarisi

yazısı səh.7-də

İşdən çıxarılan nazir sükutu pozdu, suallar işə qalır

yazısı səh.12-də

Prezident "N" sayılı hərbi hissə üçün inşa edilmiş şəhərcikdə

Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev iyunun 5-də Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsi üçün inşa edilmiş hərbi şəhərcikdə yaradılan şəraitlə tanış olub.

Müdafiə nazirinin birinci müavini - Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi, general-polkovnik Nəcməddin Sadıqov dövlət başçısına raport verib.

Məlumat verilib ki, bu hərbi şəhərciyin inşasına 2015-ci ilin yanvarında başlanılıb və 2017-ci ilin fevralında tikinti işləri başa çatdırılıb. Hərbi şəhərcikdə 28 yaşayış və qeyri-yaşayış binası, 350 avtomobil və zirehli texnikanın saxlanması üçün park inşa edilib. Ərazidə qərargah binası tikilib. Binaadakı 28 xidməti otaqda hərbi qulluqçular üçün zəruri şərait yaradılıb. Otaqların hamısı lazımı avadanlıqla təchiz olunub. Hərbi şəhərcikdə 120 nəfərlik 8 və 150 nəfərlik 1 əsgər yataqxanası tikilib. Yataqxanalarda əsgərlərin rahatlığı üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Burada subaylar üçün 126 nəfərlik 3 yataqxana, zabıtlar üçün 14 mənzilli 2 yaşayış binası inşa olunub. Əsgər yeməxanası da yüksək səviyyədə qurulub. Burada 1500 hərbi qulluqçunun dolğun qidalanması üçün geniş imkanlar var. Hərbi şəhərcikdə çörəkbəşirmə məntəqəsi də fəaliyyət göstərir. Hərbi qulluqçuların istirahəti ilə yanaşı, onların asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün şəhərcikdə bütün tədbirlər görülüb. Ərazidə inşa olunan trenajor binasında atış və sürücülük məşqlərinin keçirilməsi üçün 4 tank və 6 piyada döyüş maşını təlim-məşq qurğusu quraşdırılıb.

Hərbi şəhərcikdə 500 yerlik klub binası da var. Burada ölkəmizin, eyni zamanda hərbi hissənin heyətində baş verən əlamətdar günləri qeyd etmək mümkün olacaq. Şəhərcikdə yaradılan hamam-camaşırxana-qazanxana kompleksi də müasirliyi ilə seçilir. Ərazidə tibb məntəqəsi tikilib. Müasir avadanlıqla təchiz olunan bu məntəqə 56 çarpayılıqdır. Şəhərcikdə qarovulxana binası inşa olunub, ərzaq və əşya anbarları, transformator yarımstansiyası, nəzarət-buraxılış məntəqəsi, su nasos stansiyası, 500 kubmetrik 2 su anbarı quraşdırılıb. Hərbi şəhərcikdə genişmiqyaslı abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülüb.

Goranboyda Bayraq Muzeyi açıldı

Prezident İlham Əliyev iyunun 5-də Goranboyda Bayraq Muzeyinin açılışında iştirak edib. Dövlətimizin başçısı muzeyin rəmzi açılışını bildirən lentə kəsib. Goranboy Bayraq Muzeyi Bayraq meydanının ərazisində yerləşir. Meydanda hündürlüyü 72 metr olan dövlət bayrağının postament hissəsi abaddırılıb, ərazidə yaşıllaşdırma işləri aparılıb, işıq dirəkləri quraşdırılıb, fəvvarələr əsası təmir edilmişdir.

Bayraq Muzeyində sərgi zalı ilə yanaşı, inzibati və yardımçı otaqlar yaradılıb. Muzeyin sərgi zalında ümumilikdə 3 bölmə var. Burada Azərbaycan xanlıqlar dövrünün xəritəsi, orta əsrlərə aid döyüşçüləri əks etdirən manekenlər, orta əsr xanlıqlarının bayraqları, XIX əsr Azərbaycan şəhərlərinin gerbləri, qədim metal sikkələr, kağız pullar nümayiş olunur.

Bundan başqa, muzeyin eksponatları arasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünə aid rəsmi sənədlər, Azərbaycan SSR dövründə və müstəqillik illərində qəbul olunmuş konstitusiyalar, habelə gerblər, bayraqlar, poçt markaları, orden və medallar sərgilənir.

"Azərbaycan dövlətini sovet hakimiyyəti qurub"-deputat

"Bəzi yerlərdə sovet hakimiyyətinə bağlı şəxslərin adlarının verilməsinə etiraz etmək düzgün deyil. Çünki onların adı verilməyeydi, hansısa ermənin adı veriləcəkdə. Bəli, sovet hakimiyyəti Azərbaycan xalqına divan tutdu. Amma sovet hakimiyyətinin yaxşı işləri də olub axı? Biz də sovet dövründə işləmişik, indi xalqın düşməniyik?!"

APA-nın məlumatına görə, bu sözləri Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin iclasında komitə sədri Arif Rəhimzadə deyib.

A. Rəhimzadə bildirib ki, Azərbaycan dövlətini sovet hökuməti qurub: "Düzdür, biz həmin dövlətlə bağlı müəyyən məsələlərdə razılaşırıq, onu qəbul etmirik, amma bu dövlətin yaxşı işlərini də görməliyik. Hamımız sovetlər dövrünün adamlarıyıq, o dövrdə işləmişik, oxumuşuq, indi "xalq düşməni" olmalı deyilik ki? Məsələn, Xanlar Səfəriləyevin şəərəfinə, xatirəsinə hörmət əlaməti olaraq sovet dövründə Xanlar adlı bölgə, kənd adları olub. İndi o, kommunist olduğu üçün adını daşıyan kəndin adı dəyişməlidir? Bu nə yanaşmadır? Burada Çəmənli sözü işlədildi. Biri mənə izah etsin ki, Çəmənli olanda nə dəyişəcək? Hesab edirəm ki, bütün adları dəyişmək olmaz. Bu, düzgün yanaşma sayılmamalıdır".

Fuad Poladovun son vəsiyyəti yerinə yetirildi

Uzun çəkən xəstəlikdən sonra mayın 5-də vəfat edən xalq artisti, görkəmli aktyor Fuad Poladovun vəsiyyəti yerinə yetirilib.

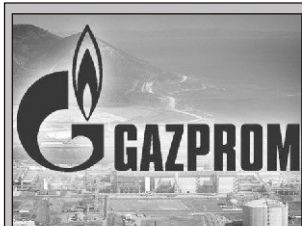
Oxu.az xəbər verir ki, aktyorun istəyi ilə qəbir daşına şəkil qoyulmayıb.

Onun qəbir daşının fotosunu tanınmış aktyor Hikmət Rəhimov facebook hesabında paylaşmışdır.

Qeyd edək ki, xalq artistinin heyət yoldaşı Güllüstan Poladova mətbuata açıqlamasında onun qəbir daşına şəkil qoydurmamağı vəsiyyət etdiyini bildirmişdi.

Xatırladaq ki, 69 yaşında xərcəng xəstəliyindən əziyyət dünyasını dəyişən Poladov çəkirdi.

"Qazprom"un Hollandiyadakı aktivlərinə həbs qoyuldu

Hollandiya məhkəməsi Ukraynanın "Naftoqaz" şirkətinə 2,6 milyard dollar borcun ödənilməsi üçün Rusiyanın "Qazprom" şirkətinin Hollandiyadakı aktivlərinə həbs qoyub. Bu barədə "Naftoqaz" şirkəti məlumat yayıb.

"Naftoqaz" ötən həftə "Qazprom" və "Qazprom"un törəmə şirkətlərinin Hollandiyadakı aktivlərinə həbs qoyulması ilə bağlı məhkəməyə müraciət edib. "Qazprom"un 6 törəmə şirkəti məhkəmə ilə əməkdaşlıqdan imtina etsə də, bu, aktivlərə həbs qoyulmasına təsir göstərməyib.

"Naftoqaz"ın yaydığı məlumatda bildirilir ki, İsveçrə məhkəməsi isə "Qazprom"un "Şimal axını" və "Şimal axını-2" kəmərlərindəki payının dondurulması üçün addım atır: "Naftoqaz" Stokholm Arbitraj Məhkəməsinin 30 may tarixli qərarına uyğun olaraq, Rusiyanın "Qazprom" şirkətinin aktivləri üzərində öz xeyrinə həbs qoyulması üçün sorğuların göndərilməsi proseduruna başlayıb. Rusiya tərəfi beynəlxalq məhkəmənin qərarını tanıyır, Stokholm Arbitraj Məhkəməsinin qərarını mübahisələndirmək niyyətindədir. Məhkəmənin qərarına əsasən "Qazprom" şirkətinin "Naftoqaz"a 2,56 milyard dollar borcu var".

Qeyd edək ki, Amsterdamda "Gazprom International" şirkətinin ofisi yerləşir. Bu şirkət "Qazprom"un dünya üzrə beynəlxalq layihələrində iştirak edir.

"Qazprom"un digər strukturu "Gazprom Energy" də Hollandiyada yerləşir.

Hüquqşünas Emin Aslan 30 sutka həbs edilib

Hüquqşünas Emin Aslan həbs edilib. Vəkil Elçin Sadıqov APA-ya bildirib ki, Emin Aslan İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 535.1-ci maddəsi ilə təqsirli bilinərək Nərimanov Rayon Məhkəməsi tərəfindən 30 sutka inzibati həbs cəzasına məhkum edilib.

Göyçay çayı üzərində alternativ körpünün inşası müvəqqəti təxirə salınıb

Üç gün öncə güclü sel nəticəsində Göyçay çayı üzərində dağılan körpünün inşası müvəqqəti təxirə salınıb. APA-ya bildirib ki, Emin Aslan İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 535.1-ci maddəsi ilə təqsirli bilinərək Nərimanov Rayon Məhkəməsi tərəfindən 30 sutka inzibati həbs cəzasına məhkum edilib.

Hazırda körpü dayağı üçün diametri 1000 sm olan dəmir borular torpağa basdırılıb, çayda suyun kənardan mərkəzə tərəf yönəldilməsi üçün istiqamətləndirici beton bənd inşa edilir. Məlumatla görə, körpünün bərpası işləri bir neçə ay davam edəcək.

Bununla belə, iki gün öncə Göyçay çayı üzərində müvəqqəti olaraq alternativ körpünün inşasına başlanılacağı və bir həftə ərzində Bakı-Şamaxı-Yevlax yolunda nəqliyyatın hərəkətinin bərpə ediləcəyi bəyan edilsə də hazırda bu istiqamətdə iş aparılmır.

Mütəxəssislər bunu çayda suyun səviyyəsinin düşməməsi, eləcə də hazırda ağır texnikaların dağılan körpünün bərpası ilə məşğul olması ilə əlaqələndiriblər.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Nəcəfli bildirib ki, çayda suyun səviyyəsi azalmadığından alternativ körpünün inşası müvəqqəti təxirə salınıb: "Müvəqqəti yol üçün borular qoyulmalı və boruların üstündən də yol çəkilməli idi. Çayda suyun səviyyəsi azaldığı təqdirdə bu işlər həyata keçiriləcək. Hazırda suyun səviyyəsi çox olduğundan əməkdaşlarımız işləyə bilmir. Paralel olaraq körpünün bərpası istiqamətində iş gedir. Amma çayda suyun səviyyəsinin çox olması bu işləri də ləngidir".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Silahlı müqavimət göstərən sərhəd pozucusu məhv edildi

Iyunun 4-də saat 21:40 radələrində Qusar rayonunun Yuxarı Zeyxur kəndi ərazisindəki sərhəd zastavasının yaxınlığında bir nəfər Azərbaycanın mühafizə olunan dövlət sərhədini pozmağa cəhd göstərməsi müəyyən edilib.

Qusar Rayon Prokurorluğundan virtualaz.org-a verilən məlumata görə, saxlanılması ilə bağlı qanuni tələblərə tabe olmayan sərhəd pozucusu - 1996-cı il təvəllüdü Zeynalov Vədim Mərdanoviç hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarına atəş açaraq silahlı müqavimət göstərən, cavab tədbiri olaraq xidməti silahdan istifadə olunmaqla zərərsizləşdirilib.

Meyitin üzərinə keçirilmiş baxış zamanı 1 ədəd "Makarov" tipli tapança aşkar olunaraq maddi sübut kimi götürülüb.

Faktla bağlı Qusar Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Mayda Azərbaycanda inflyasiya olmayıb?

2018-ci ilin aprel ayında Azərbaycanda qeydə alınmış 0,2% səviyyəsində deflyasiyaya qarşı may ayında inflyasiya qeydə alınmayıb.

Bu barədə "İnterfaks-Azərbaycan"a Dövlət Statistika Komitəsindən məlumat verilib.

"2018-ci ilin may ayında Azərbaycanda inflyasiya sıfır səviyyəsində olub. Ərzaq məhsullarının qiymətləri 1,3% ucuzlaşıb, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri 1,6% bahalaşmış, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri isə sabit qalıb", - deyə məlumatda bildirilir.

2018-ci ilin may ayının sonuna istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri 3,2% (2018-ci ilin aprel ayının sonuna 3,5%), o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 3,2%, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 3,9%, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri 2,6% bahalaşmış.

Ermənistanın Baş Qərargah rəisi Qarabağa gəlib

Ermənistanın Baş Qərargah rəisi Artak Davtyan dünən işğal altında olan Qarabağa gəlib.

Virtualaz.org erməni KİV-ə istinadən bildirir ki, qondarma rejimin "lideri" Bako Saakyan Artak Davtyanla görüşüb. Saakyan Davtyanı məsul vəzifəyə təyin edilməsi münasibəti ilə təbrik edib və ona məhsuldar iş arzulayıb.

Separatçı rejimin hərbi birlişmələrinin komandiri Levon Mnatsakanyanla görüşən Davtyan cəbhə xəttində yerləşən mövqelərdən birinə baş da çəkib.

1993 -cü ilin 4 iyununda Əbülfəz Elçibəy hakimiyyətinə qarşı hərbi qiyam qaldırmış Surət Hüseynov və ona bu işdə dəstək verən şəxslər hakimiyyəti devirməyə nail olsalar da, az müddət sonra əksəriyyəti həyatları, azadlıqları bahasına cəzalarını aldılar.

Qiyama rəhbərlik edən Surət Hüseynov çevrildikdən sonra qısa müddətə baş nazir oldu. Cəmi 15 gün bu vəzifədə qaldı. Heydər Əliyev tərəfindən vəzifəsindən uzaqlaşdırıldı və həbs edildi. 10 illik həbs həyatı yaşamağa məhkum oldu. Özü və yaxınları mənəvi işgencələrə məruz qaldı. Əmlakı talan edildi.

2004-cü ildə həbsdən azad edildikdən sonrakı fəaliyyətinə nəzər yetirsək, 1993-cü ildəki Surət Hüseynovdan əsər-əlamət qalmayıb. Siyasətdən və hərbiyən uzaqda dayanıb sakit şəkildə bizneslə məşğuldur. Bir zamanlar ona milli qəhrəman adını vermiş Əbülfəz Elçibəy hakimiyyətinə meydan oxuyan bu şəxs indi siyasət sözünü belə dile gətirməkdən çəkinir. Son illərdə cəmi bir dəfə media orqanlarından birinə müsahibə verib ki, həmin müsahibədə yalnız keçmişdən danışmış. Bu gün siyasətə baş qoşmadığını deyib, enerji və maliyyə biznesi ilə məşğul olduğunu bildirib. Surət Hüseynovun Azərbaycandan daha çox Türkiyədə yaşadığı haqda məlumatlar var. Azərbaycan cəmiyyətində daha çox mənfi obrazı ilə xatırlanır və tənqid edilir.

Rəhim Qaziyev 1994-cü ildə həbs edilərək ölüm cəzasına məhkum edildi. Sonradan ölüm cəzası ömürlük cəza ilə əvəz olundu. 10 il həbsdə saxlandıqdan sonra azad edildi. Yəqin ki, ölümünü gözlədiyi

Surət Hüseynov: itirilmiş qəhrəmanlıq və...

Əməlləri və taleləri bir-birinə çox bənzəyənlərin sonrakı taleləri

Rəhim Qaziyev

günlərdə həyatının ən böyük səhvinin nə olduğunu dəqiqləşdirməyə vaxtı çox olub. Ötən il qısa müddətə həbs edildi. Hazırda ara-sıra mətbuata müsahibələr verir. İbadətlə məşğul olduğunu bildirir.

Tahir Əliyev

Müzamil Abdullayev qiyamdan sonra nazir vəzifəsini tutmağın sevincini az yaşadı. Bir neçə il

lik həbsdən sonra azad edildi. Onu ictimaiyyət həbsxanadan xərəkə çıxması ilə xatırlayır. Hazırda harada olduğu, nə işlə məşğul olduğu bəlli deyil.

Əli Öməröva - 4 iyun qiyamı ona iki illik baş prokuror olmaq sevincini bəxş etsə də, bu sevinci 1995-ci ilə qədər sürdü. Kabinətdə döyülüb təhqir edildi. Sonra işdən çıxarıldı. Hazırda Bakıda yaşasa da, bir zamankı aktivliyindən əsər-əlamət qalmayıb. İşsizdir.

AMİP-çi deputat Şadman Hüseynov da qiyamın ən parlaq siyasi dəstəçilərindən biri idi. Lakin bu hərəkətinə görə bir günlük də olsun vəzifəyə təyin olun-

də etiraz aksiyalarında polislər tərəfindən döyüldü, başından xəsarət aldı.

Nemət Pənahlı qiyamdan sonra qısa müddətə Prezident Aparatında yüksək vəzifəyə gətirilsə də vəzifə ömrü az oldu. Onu da çıxarda etdilər. 2011-ci ildə həbs edildi və həyatının 5 ilini dəmir barmaqlıqlar arasında keçirməli oldu. Hazırda aktiv siyasi fəaliyyətlə məşğul olduğu hiss edilmir. Bir ara su satmaq məşğul olduğu deyilirdi. Sonradan ona bu kiçik biznesini də davam etdirməyə imkan verilmədiyi bəlli oldu. İşləmir.

Tahir Əliyev də qiyamın parlamentdə siyasi dəstəçilərindən

biri idi. Qiyamdan sonra təxminən bir il Gömrük Komitəsinə rəhbərliyinə şərait yaradılsa da, bu vəzifəni ona çox gördülər. Vəzifədən çıxarıldı, həbs edildi. Bir müddət sonra azad edildikdən sonra elə o vaxtdan siyasətə sanki tövbə deyib. Bakıda yaşayır.

Bu siyahını Surət Hüseynovun yaxın silahdaşları olmuş komandirlərin (onların bir çoxu sonradan güllələndi, bəziləri həbsdə dünyasını dəyişdi) və qiyama siyasi dəstək verən digər şəxslərin hesabına uzatmaq olar. Lakin ehtiyac duymadıq. Çünki onların əksəriyyətinin qiyamdan sonrakı taleləri bir-birinə çox bənzəyir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

"Amnistiya aktı" gələn həftə qəbul edilə bilər-mühüm gelişmələr

Fəzail Ağamalı: "Əks fikirdə olanlar belə onun əleyhinə getməyəcəklər"
Novella Cəfəroğlu: "O insanlar başa düşməzlər ki..."

28 May-Respublika Günü ilə bağlı verilən əfv sərəncamından sonra amnistiya məsələsi daha da aktuallaşmış. Doğrudur, əfvdən sonra amnistiyanın qəbuluna hələ ki ehtiyacın olmadığı barədə fikirlər çoxluq təşkil edir. Lakin parlament "Amnistiya aktı"nı qəbul edərsə, bunun müsbət tərəflərinin daha çox olacağı bildirilir.

Məlumat üçün bildirik ki, ombudsman Elmira Süleymanova mayın ortalarında amnistiya təşəbbüsü ilə Milli Məclisə müraciət edib. Mayın 31-də parlament tətilə çıxsada, iyunun 12-də qanunverici orqanın növbədənəknar plenar iclası çağırılıb. Bu iclasda gündəliyə salınacaq məsələlərdən birinin "Amnistiya aktı" ilə bağlı olacağı deyilir. Düzdür, iclasın gündəliyi hələ ki açıqlanmayıb. Lakin 15 iyun-Qurtuluş Günü ilə əlaqədar aktın qəbulu gözlənilir. Artıq əfvdən sonra am-

nistiya ehtiyacın olmadığını dilə gətirən deputatlar da gündəliyə belə bir məsələnin salınacağı təqdirdə lehinə olacağını bildirirlər.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı amnistiya məsələsini ayın 12-də Milli Məclisin plenar iclasına almadıqlarını bildirdi: "Belə bir məlumat mətbuatdan oxumuşam ki, Elmira xanım bu təşəbbüslə çıxış edib. Bunun nə dərəcədə doğru olub-olmadığı barədə rəsmi məlumatım yoxdur. Bu günlərdə yə-

qin ki, ayın 12-dəki plenar iclasın gündəliyinə alacağıq. Çox istədim ki, o gündəliyə "Amnistiya aktı" salınsın. Çünki bu, xeyirxahlığın, humanizmin ifadəsidir. Nəzərə alaq ki, ulu öndərimizdən başlayan bu ənənə bu günə qədər də davam edir. Ölkə prezidenti tərəfindən demək olar ki, hər il önəmli günlərin birində verilən əfv sərəncamları, eyni zamanda Mehriban xanım tərəfindən Heydər Əliyev Fondunun prezidenti kimi təşəbbüsləri ilə qəbul edilən amnistiya aktları cəmiyyətdə çox yüksək səviyyədə qiymətləndirilir. Çoxsaylı insanlar azadlığına, ailələrinə qovuşub. Belə bir məsələ indi gündəliyə salınsa, onu birmənalı şəkildə müdafiə edib, müsbət mün-

sibətini bildirərəm. Amma hələ ki mənə bununla bağlı rəsmi məlumat yoxdur. Son əfvdən sonra amnistiyanın olmasına ehtiyacın olmadığı barədə də fikirlərə haqq qazandırmıq olar. Ölkə başçısının son fərmanı ilə azadlığa buraxılmış məhbusların sayı əvvəlkilərdən xeyli dərəcədə fərqlənir. Bu baxımdan mən də o fikirdəyəm ki, cənab prezidentin imzaladığı son əfv sərəncamı amnistiya bərabərdir. Əgər konstitusiyanın ona verdiyi hüquqdan istifadə edib, Elmira xanım ombudsman kimi belə bir təşəbbüslə çıxış edərsə, bu hüquqa hörmətlə yanaşaram. Belə müraciət heçqətən olunubsa, yəqin ki buna Milli Məclisin rəhbərliyi səviyyəsində münasibət bildiriləcək, bunun zəruri olub-olmadığı haqqında rəhbərlik fikrini ifadə edə, gündəliyə sala da bilər, salmaya da bilər. Hər halda, bu məsələ plenar iclasa çıxarılsa, mənə elə gəlir ki, hətta əks fikirdə olanlar belə onun əleyhinə getməyəcəklər. Çünki bu xeyirxahlıq, humanizm xarakteri daşıyan bir təşəbbüsdür və bu təşəbbüslə plenar iclasda baxmaq lazım g-

lərsə, mənə, həmkarımların mənfi mövqə sərgiləməyəcəklər".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu fərqli düşünür. O hesab edir ki, hazırda "Amnistiya aktı"nın qəbuluna böyük ehtiyac var: "Amnistiya nə qədər tez olarsa, bir o qədər yaxşıdır. Çünki bu qərarla siyahılarımız tam olaraq boşalır. Amnistiya ilə maddələr salmalıdırlar ki, siyasi məhbuslar da çıxsınlar. Ümid edirəm ki, bu olacaq. Amnistiyanın olmasına ehtiyac yoxdur deyənlərə gəlincə, o insanlar başa düşməzlər ki, Azərbaycanda nə qədər amnistiya, əfv çox olarsa, daha çox insan azadlığına, ailəsinə qovuşar. Özü də bilirlər ki, Azərbaycanda məhkəmələr düzgün qərar çıxarmırlar. Bunun üçün amnistiya, əfv hər zaman olmalıdır".

Qeyd edək ki, konstitusiyaya ilə əfv fərmanının verilməsi prezidentin, amnistiya haqqında qərar qəbul edilməsi isə parlamentin səlahiyyətinədir. Sonuncu "Amnistiya aktı" haqqında qərar 2016-cı ildə verilib. Həmin qərar 10 min məhbusu əhatə edib.

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan paytaxtında böyük şəhər bələdiyyəsi yaradılır. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı postuna təyinatın baş verməsi də bununla bağlıdır.

"Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, Bakı meriyasına geniş səlahiyyətlərin verilməsi planlaşdırılır. Belə ki, digər bələdiyyələrdən fərqli olaraq, bu ilin payızında formalaşdırılacağı nəzərdə tutulan böyük paytaxt bələdiyyəsi şəhər təsərrüfatının idarə olunması sahəsində əsas qurum funksiyası daşıyacaq. Bakıda tikintilərə icazələrin verilməsi, ərazilərin ayrılması, yaşıllaşdırma, abadlıq işləri bilavasitə bələdiyyənin səlahiyyətində olacaq. Bununla da paytaxtda tikinti sahəsində mövcud olan korrupsiya hallarının qarşısının alınması nəzərdə tutulur.

Verilən məlumata görə, bununla bağlı qanunvericiliyə müvafiq dəyişikliklər hazırlanır. Dəyişikliklərin Milli Məclisin payız sessiyası başlayan kimi qəbul olunması və ilin sonunadək seçkilərin keçirilməsi planlaşdırılır.

Xatırladaq ki, "Yeni Müsavat" bununla bağlı prezident seçkilərindən əvvəl məlumat yaymışdı. Həmin məlumatda qeyd olunurdu ki, aprel ayında keçiriləcək prezident seçkilərindən sonra Azərbaycanda bir sıra istiqamətlərdə mühüm addımların atılacağı gözlənilir. Bu addımlardan biri isə Bakı şəhərində vahid bələdiyyə institutunun yaradılması olacaq.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan 2001-ci ildə Avropa Şurasına üzv qəbul edildiyi vaxt üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən biri də iri şəhərlərdə böyük şəhər bələdiyyəsinin yaradılması idi. O vaxtdan bəri dəfələrlə bu məsələ gündəmə gətirilsə də, hələlik müsbət sonluqla nəticələnməyib. Bələdiyyələr Bakının 11 rayonu üzrə ayrılıqda yaradılıb.

Bələdiyyə yerli özünüidarəetmə forması olduğundan, bunun əsasında sosial, səhiyyə,

Bakının idarəetməsində yenilik- şəhər bələdiyyəsi yaradılır

Bununla bağlı qanunvericiliyə dəyişikliklər hazırlanır; **Zahid Oruc:** "Çoxsaylı mənbələr var ki, onlardan daxilolmalar hesabına Bakının bütün problemlərini həll etmək mümkün olardı"

təhsil məsələləri, abadlıq işləri, həm də həmin ərazidə yaşayan insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması dayanır. Buna görə də Avropa Şurası Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresi yerli özünüidarəetmə ilə bağlı 2003 və 2007-ci illərdə üzv ölkələrə verdiyi tövsiyələrdə vətəndaşların qərar qəbulu prosesində iştirakının təmin edilməsini təklif edir.

Hazırda Bakı şəhərində icra hakimiyyətinin mülkiyyətində olan əmlakın icarəsindən alınan vergilər, avtomobil dayanacaqlarına görə ödənişlər, bə-

zi növ reklam ödənişləri, icra hakimiyyətinə daxil olan ayrı-ayrı müəssisələrin təsərrüfat hesablı gəlirlərindən ayırmalar, hüquq və fiziki şəxslərin könüllü yardım və ianələri Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin büdcəsinə toplanır. Bu qurumun ictimai hesabatlılığı çox cüzi səviyyədədir. Belə ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin büdcəsinin bütün gəlir və xərcləri barədə ən adi məlumatları belə əldə etmək mümkün deyil.

Bakı şəhərinin idarəetməsi seçkilərlə bağlı üçün maliyyə muxtariyyəti yoxdur, kənardan

investisiya, qrantlar cəlb edə bilmir. Bütün bunlar Bakıda vahid və geniş səlahiyyətləri olan bələdiyyə institutunun formalaşdırılmasını zəruri edir.

Milli Məclisin üzvü Zahid Oruc deyir ki, Azərbaycanda bələdiyyələr yaradılarda bu qurumlara inam güclü idi: "Azərbaycan yerli özünüidarəetmə sistemini yaratdı, bununla bağlı Avropa Xartiyasına da qoşuldu. İlk vaxtlar bələdiyyə sistemində maraq vardı, insanlar aktiv şəkildə seçkilərə qatılırdılar. Lakin sonrakı dövrdə məlum oldu ki, səlahiyyətlərin böl-

güsünü aparmaq, idarəetməni iki qüvvənin sərəncamında, - məsələn, Türkiyədəki valilik və bələdiyyə, Avropadakı prefektura və bələdiyyə kimi, - saxlamaq elə də asan məsələ deyil. Yeri gəlmişkən, postsovet ölkələrinin əksəriyyətində bu məsələ problem kimi qalmaqda davam edir. İkinci məsələ budur ki, bizim kimi ölkələrdə bələdiyyələr siyasi hakimiyyət məsələsini həll etmir. Amma məsələn, Türkiyədə bələdiyyə seçkilərində uğur qazanan siyasi təşkilat gələcəkdə parlamenti, hökuməti formalaşdırmaq sahəsində böyük üstünlük əldə etmiş olur. Bizdə isə siyasi hakimiyyət məsələsini həll etmədiyinə görə bələdiyyələrə maraq xeyli azaldı. Həm də bölgələrdə artıq şəkildə icra hakimiyyəti orqanları hər hansı səlahiyyətləri onlara güzəştə getmədilər. Bu halda vətəndaş daha güclünün tərəfinə keçdi. İndi nəinki təsərrüfat problemlərini, bütövlükdə idarəçiliyi bələdiyyələrin üzərinə qoymaq məsələlərində xeyli şübhələr yaranıb".

Bakı şəhərinə gəlinə, deputatın sözlərinə görə, paytaxtın abadlaşması üçün son illərdə böyük işlər görüldü: "Lakin Bakının ətraf ərazilərində, ucaqarlarda vəziyyətin ürekaçan olduğunu söyləyə bilmərik. Sovet dövründə Bakı həm də iqtisadi mərkəz rolunu oynayıb, böyük müəssisələr burada yaradılıb. İndi onların kənarlarına, regionlara köçürülməsi siyasəti yürüdüldür".

Z.Orucun sözlərinə görə, BŞİH-ə qarşı mənfə münasibətin yaranmasında Hacıbəla Abutalıbov idarəetməsinin də rolu olub: "Brüsseldən Ankaraya, İstanbula qədər böyük şəhərlərin nə qədər geniş büdcələri var. Şəhərlərin bütün problemlərini öz büdcələri hesabına necə də uğurla həll edirlər. Azərbaycanda isə hər məsələdə gözlər dikilir mərkəzi büdcəyə. Reklamdan tutmuş, şəhər nəqliyyatının fəaliyyətinə qədər çoxsaylı mənbələr var ki, onlardan daxilolmalar hesabına Bakının bütün problemlərini həll etmək mümkün olardı. Bu zaman büdcə vəsaitlərini gözləməyə ehtiyac qalmazdı. Çoxlu idarələr, müəssisələr tanıyıram ki, mühüm bir hissəsi özəlləşdirilməli idi. Amma hələ də pul tələsi kimi qara dövrüyyənin içərisində saxlanılır, hansısa vəsaitlər də bu xətlə silinir".

Deputatın fikrincə, bələdiyyə orqanlarının gücləndirilməsinə ehtiyac var: "Amma icra hakimiyyəti orqanları hələ ki dövlətin əsas siyasətini yürüdən qurumlar, siyasi təsisatlardır. Bu baxımdan, iki sistemin ikisinin də inkişaf etdirilməsi lazımdır"

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Bayıl yamacında son durum - nəmişlik, natəmizlik...

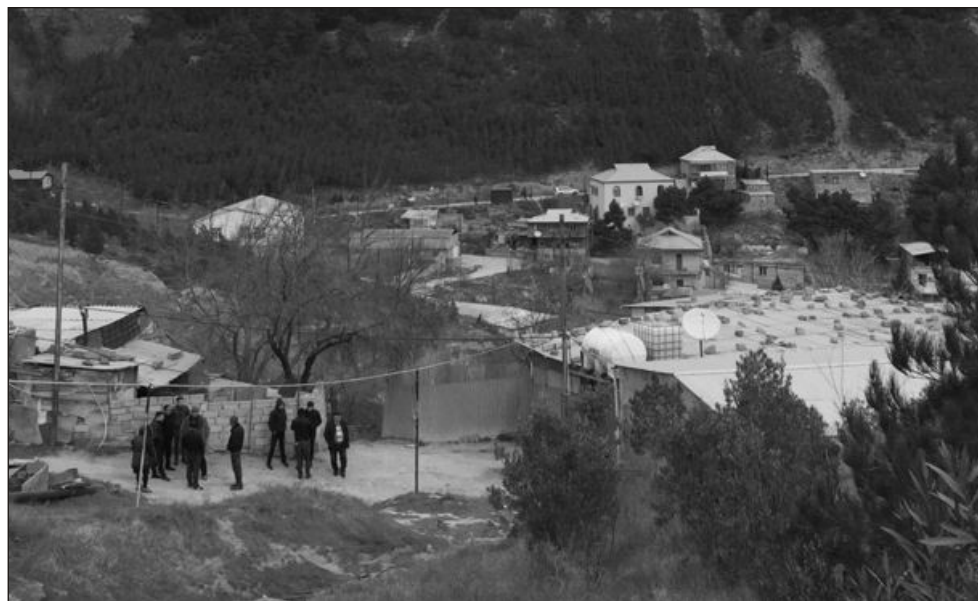
Sürüşmə zonasında insanlar hələ də qeyri-müəyyən vəziyyətdə qalıb

Son zamanlar ölkədə havanın qeyri-sabit keçməsi bölgələrdə bir sıra təbii fəlakətlərin baş verməsinə səbəb olub. Bəs Bakıda Bayıl yamacında vəziyyət necədir? Öncə məlumat üçün qeyd edək ki, mayın 15-də saat 20-00 radələrində Səbəyəl rayonu, Bayıl yaşayış sahəsi, Buxta küçəsində yeraltı proseslərin təsiri ilə torpaq sürüşməsi baş vermişdi və bu zaman 2 fərdi yaşayış evi tam, 2-si isə qismən dağıntılara məruz qalmışdı. Sürüşmə nəticəsində həmçinin əraziyə yaxın yerləşən, sovet dövründə inşa olunan çoxmərtəbəli binaya da zərər dəymişdi.

Sakinlər "Yeni Müsavat"a bildiriblər ki, hazırda ərazidə vəziyyət stabildir. Kommunal xidmətlərin verilişində isə heç bir problem yoxdur. **Xəqani adli sakın aşığdakıları söylədi:** "Sürüşmə hadisəsindən sonra ərazidə kommunal xidmətlərin verilişi dayandırılmışdı. Lakin sonradan bu, bərpa olundu. Hazırda da sürüşmə zonasında yaşayan sakinlərin bəziləri evlərini tərk ediblər. Ancaq digər sakinlər yenə də ərazidə yaşamağa davam edirlər. Burada vəziyyət hər kəsə bellidir. Sürüşmədən başqa həm də nəmişlik, natəmizlik var".

Sürüşmə zonasında evlərin uçduğu yerdə olduğumuz zaman müşahidə etmişdik ki, doğrudan da ərazidə natəmizlik hökm sürür. Sakinlərin zibil atmaları üçün xüsusi qablar da yoxdur. Eyni zamanda kanalizasiya xətlərində də problemlər mövcuddur. Elə kanalizasiya xətlərindəki problemlər sürüşməyə də təsir edən amil kimi xarakterizə olunur.

Bayıldakı son durumla bağlı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin Geoloji Planlama Ekspedisiyasının rəisi Əziz Qaralov "Yeni Müsavat"a bildirib

ki, onlar "Teleqüllə" ətrafındakı vəziyyətlə bağlı apardıqları tədqiqat işlərini yekunlaşdırıblar:

"Bayıldakı vəziyyət hazırda stabildir. Biz də "Teleqüllə" ətra-

dında çöl işlərini başa çatdırmışıq. Artıq bu həftə ərzində nəticələri nazirliyə təqdim edəcəyik. Orada, bildiyiniz kimi, 106 evin sakinləri ərazidən köçürüldü.

Biz də onu araşdırırdıq ki, gələcəkdə proses hansı səviyyədə inkişaf edə bilər. Yeni əhali ərazidə qalsın, yoxsa qalmasın. Bu istiqamət üzrə dövlət tərəfindən

tapşırıqlar verildi və biz də geoloji işlər apardıq. İşləri demək olar ki, artıq başa çatdırmışıq. Bu günlərdə ərazi üzrə xəritələri də çıxaracağıq. Bu, rəy verilməyəcək. Rəydən sonra biz onu Elmi Şurada müdafiə edəcəyik, sonra Nazirlər Kabinetinə ötürülməkdir".

Mütəxəssis bildirib ki, Buxta ərazisində də işlər görülməkdədir:

"Bizim əməkdaşlarımız orada da müşahidələr aparırlar. Elə bir dəyişiklik yoxdur. Ərazidə sovet dövründə tikilən 16 mərtəbəli bina da var. Onun yanında yarımqıç bina da var. Bu tikilinin tökmə torpağın üzərində tikilən və 16 mərtəbəli binaya bitişik tumbası var. Həmin tumbanın altında çökmə prosesi baş verib. Ona görə də çatlar yaranıb. Ancaq binanın özündə isə heç bir çat yaranmayıb. Hazırda da orada stabil-gərgin vəziyyət davam edir. Bayılın özü sürüşmə sahəsidir. Yağışların yağması isə ərazidə sürüşməni bir qədər də sürətləndirir. Bu da sürüşməyə təkan verən bir amildir. Lakin əsas olan insan amilidir. Yamaqların kəsilməsi, tikintilərin aparılması, suyun axıdılması sürüşməyə səbəb olur".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

MEA-da seçki hazırlığı: Akif Əlizadənin əleyhinə olan da var Dilavər Əzimli: "Akif Əlizadənin gördüyü işlər şəxsən məni qane edir" Yasəmən Qaraqoyunlu: "İllərdir ki, AMEA-nın işçilərinin sosial problemləri həll edilmir"

● Yunun 8-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) prezidenti və vitse-prezidentləri yenidən seçiləcək. AMEA-nın bir çox elmi işçiləri hesab edirlər ki, hazırkı prezident Akif Əlizadə tam dəstək alaraq, yenidən prezident olacaq. Bu barədə "Trend"ə açıqlamasında AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli də danışıb. "Hesab edirəm ki, bizim elmi cəmiyyətimiz iyunun 8-də keçiriləcək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti seçkilərində Akif Əlizadəyə tam dəstək verəcək" deyərək bildirib.

İ. Həbibbəylinin sözlərinə görə, akademik A. Əlizadə ötən 5 il ərzində AMEA-ya uğurla rəhbərlik edib.

AMEA-nın vitse-prezidenti qeyd edib ki, A. Əlizadə akademiyanı durğunluq dövründən çıxararaq onu islahatlar mərhələsinə çatdırıb, onun rəhbərliyi ilə elmin fundamental və tətbiqi sahələri genişləndirilib, inkişaf edib: "Mən akademiyanın üzvü olaraq, yalnız Akif Əlizadənin namizədliyi haqqında düşünürəm. Hesab edirəm ki, bizim elmi cəmiyyətimiz də Akif Əlizadəyə növbəti seçkilərdə tam dəstək verəcək. İnanıram ki, AMEA-nın digər üzvləri də Akademiyanın növbəti 5 il ərzində Akif Əlizadənin rəhbərliyi altında inkişaf etməsinə istəyirlər".

Akademiyanın üzvü tarixçi Dilavər Əzimli də "Yeni Müsavat"ə bildirib ki, Akif Əlizadənin prezident seçiləcəyini gözləyir: "Hamı bilir ki, Akif müəllimin özü seçiləcək. Təbii ki, Akif Əlizadənin gördüyü işlər məni qane edir. AMEA elmi qurumdur, o da elmi qurumun rəhbəri kimi idarə etməyi bacarır. Akif Əlizadə akademikdir, uzun müddətdir ki, elm adamıdır. AMEA-da getdikcə müəyyən mənada maaşların artımı hiss olunur. Ancaq hər halda, daha yaxşı şəraitin olması istəyerdik. Hesab edirəm ki, ildən-ilə bu məsələlər öz həllini tapacaq. Dövlət nə qədər güclənərsə, onun sahələri də güclənir. 10-20 il bundan öncə ilə müqayisədə indi xeyli fərqlər var".

AMEA-nın üzvü tarixçi Yasəmən Qaraqoyunlu isə hesab edir ki, Akif Əlizadə prezident seçilməli deyil: "Ölkə başçısına məktubum olmuşdu. Oradakı məsələlərlə bağlı aylarla Akif Əlizadəyə müraciət etdim ki, məni qəbul eləsin. Ancaq onun köməkçisi aylarla müxtəlif bəhanələrlə bu görüşün baş tutmasına imkan vermədi. Bir rəhbər ki, öz işçisinin problemləri ilə maraqlanmırsa, o, nə üçün rəhbər olmalıdır? İndiyə qədər rəsmi əriza ilə AMEA rəhbərliyinə dəfələrlə müraciət etmişəm ki, həyat yoldaşım xəstədir, bir övladım da əlildir və mənə növbədən-kənar ev verilsin. Hələ də məktubuma rəsmi şəkildə heç bir cavab gəlməyib. Yalnız Həmkarlar İttifaqı mənə cavab verib ki, Saray qəsəbəsində elmi işçilər üçün ev tikilir və gedib oradan mənzil ala bilərsiniz. Elmi işçilərin bu evə sahib olmaları üçün ilkin ödəniş kimi 10 min manat lazımdır. Bu ödəniş olmasa, hər ay 1000 manat pul verməliyik. Bunları ona görə sayıram ki, AMEA-nın işçilərinin sosial problemləri çoxdur. Bu problemləri həll edə bilməyən akademiyanın rəhbəri ola bilməz. Ona görə də Akif Əlizadənin namizədliyini qəti şəkildə dəstəkləmirəm. Prezidentin səlahiyyəti elmin inkişafına dəstək olmaqdır. İnsan yeməyə, içməyə, onun problemi həll olunmasa, elmlə necə məşğul ola bilər? İndiyə qədər AMEA prezidenti məsələ qaldırmaıy ki, elmi işçilərin sosial probleminin həlli üçün nə etməliyik. Yaxud da bizim "Tomson" jurnalında elmi məqalələrimizin dərc olunması üçün hansı köməklik göstərilir? Bu istiqamətdə heç bir addım atılmayıb. Elə namizəd istəyirəm ki, o, elmin inkişafı üçün ciddi şəkildə ölkə rəhbərliyi qarşısında çıxış etsin".

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Xəbər verildiyi kimi, Britaniya hökuməti son günlər "çirkli pullarla" mübarizə tədbirlərini daha da sərtləşdirib. Böyük Britaniya hökuməti hələ ötən ilin aprel ayında korrupsiya ilə mübarizə çərçivəsində dünyada ilk dəfə olaraq oliqarxların daşınmaz əmlakının xüsusi reyestrini yaratmaq qərarı vermişdi. İndi isə Cinayətkarlıqla Milli Mübarizə Agentliyinə verilən yeni səlahiyyətlər bu ölkəyə gəlmiş istənilən şübhəli aktivləri təftiş etməyə imkan verir.

Mənşəyi bəlli olmayan mülk haqqında qanun bu ilin yanvar ayında qəbul edilib. Qanun şübhəli bilinən şəxslərdən aktivlərinin mənşəyini qeyd etməsinə tələb edir. Həmçinin bu ölkəyə 50 min funt sterlinqdən artıq sərmayə qoyanlar onun mənşəyini göstərməlidirlər.

Agentlik qısa müddətdə 140-dək mənşəyi göstərilməyən vəsaitin dondurulmasına nail olub. Həmin şəxslərin böyük əksəriyyəti Rusiya ilə əlaqəli şəxslər olduğu bildirilir. Məlumdur ki, Solsberidə sabiq rus kəşfiyyatçısı Skripalın və qızının zəhərlənməsindən sonra xüsusilə Rusiyada olan oliqarxlara qarşı maliyyə yoxlamalara başlamışdı. Britaniyanın kəşfiyyat idarəsinin əməkdaşları həmçinin viza ilə Birləşmiş Krallıqda məskunlaşan zənginlərin siyahısını nəzərdən keçirir və bu vizaların "düzgün yolla" alınmış-almamalarını yoxlayırlar.

Rus oliqarxlardan biri isə deyib ki, indi Böyük Britaniyada məskunlaşmış təkçə rusları deyil, hamını yoxlayırlar.

Adları Azərbaycanda korrupsiyada hallandırılan bəzi azərbaycanlı oliqarxların Londonda dəyəri milyonlarla ölçülən malikanələrinin olması sirr deyil. Hələ bir neçə il öncə "The Telegraph" qəzeti Londonda daşınmaz əmlak alan

Anar Məmmədov Londondan

da qaçmağa məcbur qala bilər

Britaniya hökuməti son günlər "çirkli pullarla" mübarizə tədbirlərini daha da sərtləşdirib; sabiq nazir oğlunun son aylar Türkiyədə peyda olması bu xəbərlər fonunda maraq doğurur

keçmiş sovet ölkələri vətəndaşları arasında Azərbaycandan olanların olduğunu yazmışdı. Bildirilirdi ki, Gürcüstan, Qazaxıstan zənginləri ilə yanaşı azərbaycanlılar da Londonda daşınmaz əmlaka milyardlarla dollar pul xərcləyirlər.

Londonu "çirkli pulların yuyulması" və qanunsuz daşınmaz əmlakın alınması mərkəzinə çevirən şirkətlərin Azərbaycan oliqarxları ilə sıx işlədiyi də yeni bilgi deyil. Həmçinin bu istiqamətdə digər beynəlxalq hesabatlarda Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq başçısı Eldar Mahmudovun oğlu Anar Mahmudovun, Beynəlxalq Bankın həbs olunmuş keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyev və həyat yoldaşı Zəmirə Hacıyevanın da adı vardı.

Ötən il sabiq neqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu Anar Məmmədovun da Londonda dəyəri milyonlarla dollar olan mənzil aldığı xəbəri yayılmışdı. Xəbərə deyilirdi ki, Londonun mərkəzində tikilmiş çox bahalı "One Hyde Park" yaşayış kompleksində mənzil sahiblərindən biri də Anar

Məmmədovdur. Təxminən 1,7 milyard dollara başa gələn dünyaca məşhur dəbdəbəli kompleksdə mənzillərin kvadrat metri 100 min dollardan başlayır. Kompleksdə ən ucuz mənzilin dəyəri 29 milyon dollardır. Anar Məmmədovun Böyük Britaniya vətəndaşlığı alması haqda xəbərlər isə nə təsdiqlənir, nə təkzib edilir.

Baş nazirin keçmiş müavini İsmət Abbasovun da oğlu üçün Londonun dəbdəbəli Doklands məhəlləsində çoxmənzilli 2 mərtəbədə ibarət böyük və lüks bir penthaus malikanə aldığı barədə dəfələrlə xəbərlər yayılıb. Bildirilir ki, bu mülk üçün 1,4 milyon funt-sterlinq ödənilib.

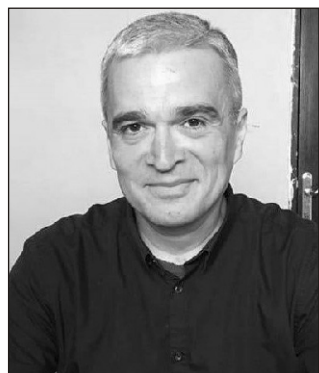
Londonda yaşayanların korrupsiya pulları ilə alınan əmlaklarını necə xilas edəcəkləri maraq doğurur. Anar Məmmədovun son aylar Türkiyədə peyda olması bu xəbərlər fonunda maraq doğurur. Əcəba, Anar Məmmədovu və digər korrupsiya pulu ilə varlanmış sabiqlərin övladlarını Londondan qovurlarmı? □ "YM"

Avropa Məhkəməsinin İlqar Məmmədovla bağlı verdiyi vaxt bitdi Fuad Ağayev: "Əvvəlki kimi hüquqlarımızdan istifadə edəcəyik"

REAL sədri İlqar Məmmədovla bağlı Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin Azərbaycan hökumətinə verdiyi son vaxt iyunun 5-də bitdi. Ötən ilin noyabrında çıxarılan və cari ilin martında qüvvəyə minən qərar hələ də icra olunmur. Son üç ayda Ali Məhkəmənin plenumunun çağırılacağı və vicdan məhbusunun azad ediləcəyi gözlənilirdi. Lakin bu gözləntilər doğrulmadı.

"Üç həftədir Ali Məhkəməyə bu məsələ ilə bağlı göndərilən sorğu cavablandırılmır. Sual ondan ibarətdir ki, İlqar Məmmədovun barəsində Avropa Məhkəməsinin ikinci qərarı Ali Məhkəməyə daxil olubmu və olubsa plenumun keçirilməsi nə vaxta planlaşdırılır" deyərək, REAL Partiyasının yaydığı məlumatda bildirilir.

İ. Məmmədovun vəkili Fuad Ağayev "Yeni Müsavat"ə

açıqlamasında bundan sonra beynəlxalq hüququn verdiyi bütün imkanlardan bəhrələnməyini bildirdi: "Əvvəlki kimi hüquqlarımızdan istifadə edəcəyik. İlk növbədə, Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinə məhkəmə qərarının icra olunması ilə bağlı müraciət göndərəcəyik. Komitənin bundan sonra hansı addımlar atacağı artıq bizlik deyil. Son dəfə İlqar

Məmmədovla ötən həftə görüşmüşəm. O zaman vaxt hələ bitməmişdi. İndi İlqar Məmmədovun Avropa Məhkəməsinin qərarının icra olunmasına hansı mövqeyi sərgilədiyini təsəvvür etmək elə də çətin deyil. Xarici vəkili Avropa Məhkəməsi ilə bağlı mənimlə birlikdə zəruri hərəkətləri edir. Yazışmaları hazırlayıb aidiyyəti qurumlara göndəririk. Adı qayda-da işlərimizi aparırıq".

REAL-ın icraçı katibi Natiq Cəfəri bunları dedi: "Avropa Məhkəməsinə Azərbaycanın gələcək cavabın mətnini gözləyirlər. Ola bilər ki, ictimaiyyətə açıqlanmayıb, amma məktub gedib. O məktubda Azərbaycan hökuməti hansı arqumentləri gətirib, ondan asılı olaraq Avropa Şurası və məhkəməsi bu məsələ ilə bağlı yeni "Yol Xəritəsi" müəyyən edəcək. Cavabın mətnini bilmədiyimiz-

dən nəse bir fikir söyləyə bilmərik. Hər halda, yaxın həftələrdə Nazirlər Komitəsinin növbəti toplantısı olacaq. Bu toplantıda İlqarla bağlı məsələyə bir daha baxılacaq. Hansı qərarların verəcəyini indidən söyləmək çox çətinidir. Şəxsən mən bir Azərbaycan vətəndaşı kimi ölkəmizə qarşı hər hansı bir sanksiyaların olmasını istəmirəm. Çünki bu, Azərbaycanın sivil dünyadan daha da kənar qalmasına səbəb ola bilər. Amma seçim hökumətidir. İstənilən halda İlqarın azadlığa çıxmaq şansları hər zaman olub. Ali Məhkəmənin Plenumu vasitəsilə də onun azadlığa çıxması gündəmədir. Ən doğru olan bu olardı. Avropa Məhkəməsinin də tələbi bu yöndədir ki, İlqar Məmmədova olan ittihamlar siyasi olduğu üçün ləğv edilməlidir. Plenumun da qanuni səlahiyyəti var ki, bu ittihamları ləğv edib, yaxud cəzanı azaldıb, cəzanın qalan hissəsindən azad etsin. Hər şey plenum çağırılarsa, veriləcək qərardan asılı olacaq. Təəssüfər olsun ki, bu artıq hüquqi deyil, siyasi məsələyə çevrilib. İradə və siyasi qərardan çox şey asılıdır".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Xalq yazıçısı, kinematograf Rüstəm İbrahimbəyovun ssenari müəllifi olduğu "Qafqaz triosu" filmi ətrafında gedən müzakirələr bu gün də davam etdirilir. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə daha çox erməni mövqeyini ifadə edən, azərbaycanlıların vəhşi, qəddar, qorxaq obrazında təqdim edilən filmə görə bir çox millət vəklləri, ziyalılar, Qarabağ döyüşçülərini təmsil edən ictimaiyyət nümayəndələri, kino və incəsənət xadimləri Rüstəm İbrahimbəyova verilmiş bütün titulların geri alınması üçün ölkə rəhbərliyinə müraciət edib.

Müraciətlərdə qeyd olunur ki, Rüstəm İbrahimbəyov Azərbaycan xalqının iradəsinə, milli dəyərlərə, dövlətçiliyə qarşı düşmən münasibəti nümayiş etdirir. Bu mövqe onun sovet dövründən üzü bəri kinossenarilərinin çoxunda özünü büruzə verir, son zamanlar isə daha da qabarıq şəkildə alıb.

Azərbaycanın tanınmış bir çox kino xadimləri "Qafqaz triosu" ilə bağlı artıq Gürcüstan rəhbərliyinə də müraciət edib. Bu barədə tanınmış kinorejissor, əməkdar incəsənət xadimi Şeyx Əbdül Mahmudov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirmişdi.

Ötən gün musavat.com-a daxil olan məlumata görə, ziyalılar, QHT nümayəndələri və s. Rüstəm İbrahimbəyovun titullarının alınması ilə bağlı məhkəməyə müraciət etməyə hazırlaşır. Xatırladaq ki,

İbrahimbəyovun başabələ "filmində Moskva izi"

"Qafqaz triosu" məhkəmə baxışına gedir; **politoloq:** "Ola bilsin ki, onun bu cür davranışlarında Rusiyanın hansısa siyasi qolunun müəyyən rolu var"

Rüstəm İbrahimbəyov Azərbaycanın Xalq yazıçısı adına layiq görülüb, "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunub. Bəs titulların geri alınması ilə bağlı məhkəmə prosesi necə aparılır və yaxud necə olmalıdır?

Hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Adətən şəxsin hərəkətlərində cinayət əməli olanda

bu zaman aldığı ad və titullar geri alınır. Əgər bir qrup şəxs şəxsin titullarını əlinədən alması ilə bağlı müraciət edərsə və ad, titullar prezident fərmanı ilə şəxsə verilibsə, yalnız hökumət bu barədə qərar verə bilər. İnanmıram ki, məhkəmə belə bir qərar versin. Çünki sübut etmək lazımdır ki, həmi şəxsin əməlinə cinayət əməli var, ittiham elan olun-

malıdır və sairə. Bir daha qeyd edirəm, bu ad əgər hökumət tərəfindən verilibsə, ad və titulları da şəxsin əlinədən yalnız hökumət ala bilər".

Məlum olduğu kimi, Rüstəm İbrahimbəyov Rusiya vətəndaşıdır. Maraqlıdır, əgər kinematografin əlinədən ad və titullar geri alınarsa, Rusiya bu məsələlərə hər hansı bir formada reaksiya verə bilərmi?

Politoloq Qabil Hüseynli sualımızı bu cür cavablandırdı: "Rüstəm İbrahimbəyovun bu filmi və ümumiyyətlə, onun son 15-20 ildəki fəaliyyəti, fikrimcə, Rusiyanın üreynədir. Ola bilsin ki, onun bu cür davranışlarında Rusiyanın hansısa siyasi qolunun müəyyən rolu var. Çünki İbrahimbəyov Azərbaycan xalqının elə dəyərlərinə hücum çəkib, onu gözədən salmağa çalışır ki, bu, birbaşa milli ləyaqət, qürur hissi kimi müqəddəs dəyərlərə bağlıdır. Ən əsası isə odur ki, İbrahimbəyovun özü Azərbaycan

xalqına nə qədər mənəvi ziyandır və sairə. Bir daha qeyd edirəm, bu ad əgər hökumət tərəfindən verilibsə, ad və titulları da şəxsin əlinədən yalnız hökumət ala bilər".

Məlum olduğu kimi o, sonuncu filmində Azərbaycan xalqının milli kökləri haqda absurd bir ideya sürüb. Bundan əvvəlki filmlərində isə ermənilərin Bakıdan gətməsi ilə bağlı guya Bakıda milli mədəniyyətin azalacağına, Bakı mühitinin tamamilə məhv olacağı ideyaları ilə ad çı-

xartmışdı. İndi isə onun heç olmasa azacıq da olsa vicdan əzabı çəkmək, müəyyən qədər özünə yüngül formada bəraət qazanmağa çalışmaq əvəzinə, əksinə, hücum keçməsi, ciddi ittihamlar səsləndirməsi onu göstərir ki, Rusiya vətəndaşlığı onun sığındığı məkan deyil, onun arxasında müəyyən bir xüsusi orqanların da dayandığını istisna etmək olmaz".

Qabil Hüseynli məhkəmə yolu ilə Rüstəm İbrahimbəyovun ad və titullarının geri alınması məsələsinə də münasibət bildirib: "Bu məsələnin məhkəmə yolu ilə həll olunmasına ehtiyac duymuram. Bu məsələ hökumət tərəfindən hansısa formada həll olunmalı idi. Bildiyiniz kimi, buna qədər müəyyən adamlara bu üsul tətbiq edilmişdi. Əgər məhkəmə yolu ilə adlardan məhrum edilmə məsələsi ortaya çıxarsa, zənnimcə, tam haqlı addım olardı".

Xatırladaq ki, R. İbrahimbəyovun ssenaristi olduğu "Qafqaz üçlüyü" filmində azərbaycanlıların təhqir olunması cəmiyyətdə bir-mənəli qarşılanmayıb. Ssenari müəllifi bu filmə xalqın milli mənafeyini ayaqlar altına alaraq erməni xalqına simpatiyasını əks etdirib, azərbaycanlıları qorxaq və qəddar insanlar kimi tanımağa çalışıb.

□ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

Səməd Seyidov AŞ PA-ya gedəcəkmiki?

Milli Məclis iyunun 12-də nümayəndə heyətinin tərkibinə yeni şəxslər seçəcək

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycan Milli Məclisinin Avropa Şurası Parlament Assambleyasında (AŞ PA) nümayəndə heyətinin boşalan 2 yerinə təklif olunan namizədlərin adları təsdiqlənib.

AŞPA nümayəndə heyətinin iki yeni üzvü-deputatlar Naqif Həmzəyevin və Çingiz Qənizadənin namizədliyi qəbul edilib. Onların AŞ PA-nın iyunun sonunda keçiriləcək yay sessiyasında iştirakı gözlənilir.

Qeyd edək ki, Milli Məclisin AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvləri Rövşən Rzayev Qaçqın və Məcburi Köçkünlərlə İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Vüsal Hüseynov isə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi vəzifələrinə təyin ediliblər. Bu səbəbdən də onların deputatlıq mandatına xitam verilib.

Çingiz Qənizadə və Naqif Həmzəyevin AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvlüyünə daxil edilməsi məsələsinə Milli Məclisin iyunun

12-də keçiriləcək növbədən-kənar plenar iclasında baxılacaq.

Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinə aşağıdakı deputatlar daxildir: Səməd Seyidov (sədr), Qənirə Paşayeva, Fazil Mustafa, Sabir Hacıyev, Sahibə Qafarova, Sevinc Fətəliyeva, Elşad Həsənov, Rəfael Hüseynov, Ülviyyə Ağayeva, Asim Mollazadə.

AŞ PA komitəsinin sanksiyasından (AŞ PA-nın Prosedur qaydaları, immunitətlər və institusional məsələlər komitəsi korrupsiyada adı hallanan AŞ PA üzvləri Pedro Aqramunt, Sezar Florin Preda, Səməd Seyidov və Cordi Xuclaya qarşı may ayında sanksiyalar tətbiq edib. Sanksiya Pedro Aqra-

munta qarşı 10 il, digər üzvlərə qarşı 2 il ərzində qüvvədə olacaq.

Qərarla qeyd olunur ki, AŞ PA üzvləri üçün nəzərdə tutulmuş "Davranış Qaydaları" Məcəlləsinin 25-ci bəndinə əsasən, S. Seyidovun öz işini məsuliyyətli və dürüst şəkildə icra etmədiyi, fə-

aliyyətində AŞ PA-nın etik qaydalarını ciddi şəkildə pozduğu aşkarlanıb.

O, müvəqqəti olaraq Assambleyanın mandatından məhrum edilib) sonra Səməd Seyidovun nümayəndə heyətinin rəhbəri vəzifəsindən çıxarılacağı, hətta nümayəndə heyətinin tərkibin-

olan Səməd Seyidov əvəzləyəcək şəxs seçiləcək. Bunu Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Monitoring Komitəsinin Azərbaycan üzrə həmməruzəçisi Stefan Şennak deyib.

S.Şennak bildirib ki, AŞ PA-nın Serbiya üzrə həmməruzəçisi Səməd Seyidov iki il müddətinə bütün hüquqlardan məhrum edildiyindən onun yerinə yeni həmməruzəçinin seçilməsinə ehtiyac var: "Səməd Seyidov bundan sonra vəzifəsini icra edə bilməyəcəyindən Serbiya üzrə yeni həmməruzəçi seçməliyik".

AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Fazil Mustafa bir qədər əvvəl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirmişdi ki, Avropa Şurasının sanksiya tətbiq olunan deputatın, o cümlədən Səməd Seyidovun ümumiyyətlə nümayəndə heyətinin tərkibindən çıxarılması, başqası ilə əvəz olunması tələbini irəli sürməsi baş verə bilər.

Lakin hələ ki belə bir tələb irəli sürülməyib.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Amerika və Türkiyə Menbicdə anlaşdı

Vaşinqtondan seçkilər öncəsi
Ankaraya böyük jestin detalları

Nəhayət, gözlənilən Menbic razılaşması əldə olundu. İyunun 4-də Vaşinqtonda ABŞ və Türkiyə xarici siyasət idarələrinin rəhbərləri arasında görüş olub. Görüş və danışıqlardan sonra ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo deyib ki, danışıqlar uğurlu olub və Menbicdə təhlükəsizlik və sabitliyin təmin olunması ilə bağlı "yol xəritəsi" təsdiqlənib. Eyni zamanda yayılan rəsmi açıqlamada iki tərəfin əldə olunmuş razılaşmanın icrası və bağlı xəritənin tətbiq olunması ilə bağlı qarşılıqlı olaraq öhdəlik alınıb.

Artıq qəbul olunmuş "yol xəritəsi"nin detalları da məlumdur. BBC-nin məlumatına görə, Çavuşoğlu hazırlıq prosesinin 10 gün davam edəcəyi və bundan sonra başlayan prosesdə YPG-nin silahlarının da əlindən alınacağını bildirib. Maraqlıdır ki, artıq YPG də bəyan edib ki, yaxın zamanlarda Menbicdəki "hərbi müşavirləri" geri çağıracaq.

"Yol xəritəsi" isə 3 mərhələdən ibarətdir. Bu barədə mediaya xarici işlər naziri Çavuşoğlu açıqlama verib. Nazir deyib ki, birinci mərhələ ön hazırlıq mərhələsi olacaq və bu prosesdə iyul ayında amerikalı rəsmilərlə ikinci bir toplantı keçiriləcək. Ön hazırlıq mərhələsində isə 6 məsələyə aydınlıq gətiriləcək. Bunlar:

Türkiyə ordusunun bölgəyə nə zaman daxil olması, kimlərdən ibarət olacağı, YPG geri çəkildikdən kim nəzarət edəcək, YPG çıxdıqdan sonra boşluq yaranmaması üçün xidmət necə aparılacaq, vəzifə bölgüsü necə aparılacaq, kim idarə edəcək və rəhbərlikdə kimlər olacaqdır. Nazir deyib ki, "yol xəritəsi"nin birinci mərhələsində hər iki tərəfdən mütəxəssislər hazırlıq işləri görəcəklər.

Ön hazırlıq mərhələsi başa çatdıqdan sonra ikinci mərhələdə qəbul olunan qərarların tətbiqi prosesi başlayacaq. Nazir deyib ki, YPG Menbici tərk edərkən silahları alınacaq və bu prosesdə yalnız Türkiyə, ABŞ, Britaniya və Fransa iştirak edəcək. Digər ölkələr qarışmayacaq.

Üçüncü mərhələdə isə Menbicin idarəçilik məsələsi həllini tapacaq. Çavuşoğlunun sözlərinə görə, ABŞ və Türkiyə birlikdə yerli idarəçiliyin formalaşdırılmasını təşkil edəcək. Bununla da Menbicdə davamlı və möhkəm sülh bərqərar olunacaq.

Türkiyə XİN rəhbəri deyib ki, Menbicdən sonra bu format digər kürd bölgələrinə də tətbiq olunacaq. Və tədricən bölgələr kürd silahlılarından təmizlənəcək. Nazir onu da qeyd edib ki, növbəti mərhələdə təmizlənmə prosesi Fəratın şərq sahilinə keçəcək. Çünki Türkiyəyə qarşı əsas təhdid Fəratın şərq sahilindən gəlir. Bu səbəbdən də Menbicdə tətbiq olunan plan Fəratın şərq sahilində də tətbiq olunacaq.

Bundan başqa, azad olunan ərazilərə Türkiyədəki suriyalı qaçqınlar köçürüləcək. Ümumilikdə isə plan 6 ay ərzində, ilin sonuna qədər yekunlaşacaq. Belə aydın olur ki, amerikalılar Menbicdən YPG-nin çıxarılmasına razılıq veriblər. Ancaq sonradan Menbicin idarəçiliyinin formalaşması zamanı ehtimal ki, amerikalılar Suriya Demokratik Qüvvələri təşkilatını prosesə daxil edəcəklər. Yeni YPG olmayacaq, amma onun daxil olduğu təşkilat prosesdə iştirak edəcək. Çavuşoğlunun digər bölgələrin də YPG-dən təmizlənməyi fikrinin nə qədər real olacağını yaxın gələcək göstərəcək. Amma görünən odur ki, amerikalılar Türkiyənin artan təzyiqlərini zəiflətmək üçün YPG mövzusunda geri çəkilməyə razılaşıblar. Amma bu anlaşmanın digər bölgələrdə tətbiq olunması real deyil. Çünki belə olarsa, kürdlər tamamilə mövqelərini itirirlər. Buna isə razılaşmaları çətin olar. Ancaq bu mərhələdə Menbicin taleyi ilə bağlı anlaşmanın əldə olunması Türkiyənin hazırkı hökuməti üçün seçkilər öncəsi ciddi uğurdur.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistanda aprel ayında baş verən inqilabın ardınca indi də Gürcüstanda etiraz aksiyalarının başlanması, Son 1 ayda ABŞ prezidenti Donald Trampın Azərbaycan prezidentinə üç dəfə məktub ünvanlanması Amerikanın Cənubi Qafqazda fəallaşmasının əlamətləri olaraq şərh edilir.

Bir sıra siyasi analitiklər Ermənistanda və Gürcüstanda baş verən mitinglərdə Vaşinqtonun "nəfəsinin duyulduğunu" iddia edirlər. Eyni zamanda bildirilir ki, ABŞ-ın Cənubi Qafqazda fəallaşmağa başlaması həm də İranla bağlı planları ilə əlaqədardır. İran amili başda Azərbaycan olmaqla, Cənubi Qafqazın Vaşinqton üçün əhəmiyyətini artırır.

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bu barədə açıqlamasında bildirdi ki, 2001-ci ilin 11 sentyabrından sonra regionda səhnəyə qoyulan yeni böyük geopolitik oyunun növbəti pərdəsi başlayıb. Azərbaycan məsələsinin də beynəlxalq və regional gündəliyin ön səhifələrinə keçdiyinin işartıları, nəhayət ki, üzə çıxır. Onun ilk açıq əlamətləri ABŞ və Fransa prezidentlərinin Azərbaycan Demokratik Respublikasının 100 illiyi münasibətilə prezidentə göndərdiyi məktubda "Dağlıq Qarabağ məsələsi" ilə bağlı verdiyi mesajlarda göründü. Azərbaycan məsələsinin, o cümlədən Cənubi Qafqazın gündəliyə gəlməsi İran məsələsinin gündəliyə gəlməsi kontekstində gözlənilirdi: "Bu, bir daha hər iki məsələnin bir-biri ilə üzvi şəkildə bağlı olduğunu, Azərbaycan məsələsinin İran məsələsinin tərkib hissələrindən biri, eyni zamanda ən başlıcası olduğunu göstərir. İran və Rusiya kimi iki böyük məsələnin eyni zamanda aktuallaşdığı bir dövrdə onların arasında həlledici strateji mövqedə yerləşən Azərbaycanın, eyni zamanda Cənubi Qafqazın gündəliyə gəlməməsi necə gözlənilməyə bilər? Nəhayət, özündə çoxsaylı, çoxyönlü və müxtəlif səviyyəli, xüsusən də yüksək səviyyəli təhlükələr, eyni zamanda təhlükəli olsa da, fürsət və imkanlar daşıyan bu proses başlayıb artıq.

İran məsələsinin beynəlxalq gündəliyə gəldiyi hazırkı dövrdə əsas oyunçuların başlıca istəyi regionda, eyni zamanda Azərbaycanda öz iştiraklarını artırmaq, genişləndirmək və dərinləşdirmək, maraqlarını inkişaf etdirmək, dəyərlərini yaymaq, mövqelərini, nüfuz və təsirlərini gücləndirmək və beləliklə, siyasi hədəflərinə nail olmaq üçün hərərtərəfli maksimum əlverişli şərait yaratmaqdır.

S.Əkbər hesab edir ki, bunun üçün əsas oyunçular, heç şübhəsiz, regiondakı, o cümlədən respublikamızdakı mövcud iştiraklarının, maraqlarının inkişafından, mövqelərinin gücləndirilməsindən və xarici müdaxiləyə açıq olan həssas nöqtələrdən təsir və təzyiq edilməsindən başlayacaqlar: "Bu səbəbdən də ölkəmizin xarici müdaxiləyə açıq olan ən həssas, ağırlı "nöqtəsi" Qarabağ münafişəsi və onun nəticəsində torpaqlarımızın böyük bir hissəsinin işğala məruz qalmasıdır. Deməli, Azərbaycana daha artıq nüfuz, təsir və təzyiq etmək istəyənlər ilk növbədə ora basacaqlar. Ötən ilin mayından açıq şəkildə anti-İran koalisiyası qurmağa başlayan Trampın Cənubi Qafqaz və Xəzər regionunda, o cümlədən Azərbaycanla əsas hədəfləri var. Bunlar üst və alt səviyyəli gəniş maraqlarının hərərtərəfli in-

ABŞ-ın Azərbaycanla bağlı yeni ilginç planı- politoloq açıqladı

Sülhəddin Əkbər: İranla sərhəddə olan rayonların hərbi yolla azad edilməsi, "Mehri keçidi"nin bağlanması üçün Azərbaycana dolaylı dəstək verilməsi gözlənilir"

ləndirmək və beləliklə, siyasi hədəflərinə nail olmaq üçün hərərtərəfli maksimum əlverişli şərait yaratmaqdır.

S.Əkbər hesab edir ki, bunun üçün əsas oyunçular, heç şübhəsiz, regiondakı, o cümlədən respublikamızdakı mövcud iştiraklarının, maraqlarının inkişafından, mövqelərinin gücləndirilməsindən və xarici müdaxiləyə açıq olan həssas nöqtələrdən təsir və təzyiq edilməsindən başlayacaqlar: "Bu səbəbdən də ölkəmizin xarici müdaxiləyə açıq olan ən həssas, ağırlı "nöqtəsi" Qarabağ münafişəsi və onun nəticəsində torpaqlarımızın böyük bir hissəsinin işğala məruz qalmasıdır. Deməli, Azərbaycana daha artıq nüfuz, təsir və təzyiq etmək istəyənlər ilk növbədə ora basacaqlar. Ötən ilin mayından açıq şəkildə anti-İran koalisiyası qurmağa başlayan Trampın Cənubi Qafqaz və Xəzər regionunda, o cümlədən Azərbaycanla əsas hədəfləri var. Bunlar üst və alt səviyyəli gəniş maraqlarının hərərtərəfli in-

kişaf etdirilməsi, iştirakın və aktivliyin artırılması, xüsusən də təhlükəsizlik, enerji və demokratiyanın yayılması, regionun demokratikləşdirilməsi, Rusiyanın asılılığından xilas edilməsi prosesidir. Diqqət edirsinizsə, sadaladığımızın bir çoxunun reallaşdırılması artıq müşahidə edilir".

AzDP sədri qeyd etdi ki, ABŞ-ın bölgədə planlarını gerçəkləşdirmək üçün İran məsələsi kontekstində, çəki-cəzbedici, hətta şirnikləndirici təkliflər verə bilər: "İşğal altındakı ətraf rayonların bir qisminin-ilk etapda 2-dən 5-ədək rayonun azad edilməsi və qondarma "DQR-ə" müvəqqəti hüquqi status verilməsi, bir sözlə, mövcud status-kvonun beynəlxalq tanınması və təsbit edilməsi qarşılığında münafişə bölgəsinə, eyni zamanda İranın şimal sərhədinə beynəlxalq sülhməramlı qüvvələrin, o cümlədən ABŞ silahlı qüvvələrinin yerləşdirilməsi planı ola bilər. İşğal altında olan bir sıra rayonların, xüsusən də İranla sərhəddə olan rayonla-

rın-Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilanın hərbi yolla azad edilməsi, hətta Ermənistanla İran arasında olan həyatı vacib "Mehri keçidi"nin bağlanması və Naxçıvana, eyni zamanda Türkiyəyə quru dəhlizinin açılması üçün Azərbaycana dolaylı dəstək verilməsi gözlənilir".

"Azərbaycanın əhəmiyyəti daha da artıbsa, ABŞ-ın Azərbaycana səfir təyinatının gecikməsi nə dərəcədə məntiqlidir" sualına S.Əkbər belə cavab verdi: "Səfir təyinatının hələ ki, baş verməməsi Trampın öz komandasını formalaşdırması prosesinin yekunlaşmaması ilə əlaqədardır. Çox ölkədə hazırda ABŞ-ın səfiri yoxdur. Amma nəzərə alsaq ki, İran məsələsi artıq ABŞ-ın liderliyi ilə gündəliyə gətirilib, Azərbaycan da İrana qonşu olan bir ölkədir, Azərbaycan türklərinin böyük bir hissəsi İran dövlətində yaşayır heç şübhəsiz ki, Vaşinqton Azərbaycana səfir təyinatını sürətləndirəcək".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda transplantasiyanın tarixi 1970-ci illərə gedib çıxır. 1971-ci ildə akademik Mirməmməd Cavadzadə tərəfindən növbəti Azərbaycanda, Cənubi Qafqazda və Yaxın Şərqdə ilk dəfə böyrək transplantasiya olunub. Bəzi səbəblərə görə milli səhiyyədə böyrək və qaraciyər transplantasiyasında 2000-ci illərə qədər müəyyən fasilə yaranıb.

2000-ci illərin əvvəlində professor Kamal Abdullayevin iştirakı ilə xarici həkimlər, xüsusən iranlı həkimlər tərəfindən bir sıra böyrək köçürülməsi əməliyyatı aparılıb. Yerli həkimlər analoji əməliyyatlara yalnız 2008-ci ildə başlayıblar. Dünyada ən ağır cərrahiyyə əməliyyatlarından biri sayılan qaraciyər transplantasiyası əməliyyatı Qafqazda ilk dəfə 2008-ci il dekabrın 12-də Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasının "Cərrahiyyə və orqan transplantasiyası" bölməsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Mircəlal Kaziminin rəhbərliyi altında aparılıb.

1999-cu il oktyabrın 28-də "İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunu qəbul edilmiş, 2000-ci ildə Nazirlər Kabinetinin qərarı əsasında transplantasiyasına icazə verilmiş orqan və ya toxumaların siyahısı tərtib edilmişdir.

Hazırkı qanunla ancaq və ancaq canlı, qohum donorlarından istifadə edilə bilər. Lakin indi Azərbaycanda ölü donorun və orqanlarının xaricdən gətirilməsi və göndərilməsi prosesi həyata keçirilə bilər. Bununla bağlı "İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında" qanuna dəyişiklik edilir. Dəyişikliyə görə, ürək, ağciyər (ürək-ağciyər kompleksi), böyrəklər, qaraciyər, mədəaltı vəzi, mədə-bağırsaqlar, uşaqlıq, yuxarı və aşağı ətraflar, sümüklər, dəri-fassiya-əzələ kompleksi və onların seqmentləri, sümük ilyi, gözün

"Yeni qanunda orqan alverinə qarşı sərt maddələr var"

Musa Quliyev: "Şəxsin orqanlarının bağışlanması haqda vəsiyyətnaməsi varsa, ölən qohumlarının razılığını gözləməyə ehtiyac olmayacaq"
Mircəlal Kazimi: "Bütün orqanların transplantasiyasına ehtiyac var"

buynuz qişası, kök hüceyrələr və siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən digər orqan və (və ya) toxumalar transplantasiyanın obyektinə ola bilər.

Tibb üzrə fəlsəfə doktoru, Mərkəzi Neftçilər xəstəxanasının cərrahiyyə və orqan transplantasiyası şöbəsinin müdiri Mircəlal Kazimi bildirir ki, hazırda Azərbaycanda ağciyər, qaraciyər, böyrək, mədəaltı vəzi, ürək və sair orqanların transplantasiyasına ehtiyac var: "Biz hazırda, sadəcə, canlı donordan orqan transplantasiyası etdiyimizə görə, bu ehtiyac daha da çoxdur. Xəstələrin sayı çoxalır, gəncəşir və buna görə də bütün orqanların transplantasiyasına ehtiyac var".

Şöbə müdiri hazırda ölkədə kəskin orqan (donor) çatışmazlığı hiss edildiyini də vurğulayır: "Donorun fiziki sağlamlığı böyük əhəmiyyət daşıyır. Elə hallar olur ki, hətta ən yaxın qohumların böyrək və qaraciyəri pasiyentlərə uyğun gəlmir. Odur ki, orqan axtarışı Azərbaycan transplantologiyasının əsas problemlərindən biridir. Eyni zamanda ölü donordan orqanların transplantasiyası mədəaltı vəzi və onun seqmentlərinin, onikibarmaq bağırsaqları ilə birlikdə mədəaltı vəzin, gözde buynuz təbəqəsinin köçürülməsinə imkan verəcək. Bir çox məsələlərin qanunvericiliklə tənzimlənməsinə baxmayaraq, transplantologiya xeyli sayda sosial, psixoloji və hüquqi nüansları nə

zərdə tutur. Müzakirə olunan qanun layihəsi ölkəmizdə də yaxın gələcəkdə meyit orqanlarından orqan köçürülməyə başlanılması məqsədi güdür".

Dəyişiklik layihəsi Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iyunun 5-də keçiriləcək iclasında müzakirə ediləcək. Komitəsinin sədr müavini Musa Quliyev bildirir ki, dünyada 80-85 faiz orqan köçürülməsi meyitdən donor kimi istifadə edilməklə həyata keçirilir: "Yeni baş-beyin ölümü baş vermiş şəxsin orqanının götürülməsi sağlam adamdan orqan götürülmək üçün insanı riskə atmaq deyil, həm də sağlam adamdan çox orqan götürmək olmur. Tutaq ki, cüt orqandırsa, biri götürülə bilər, yaxud qaraciyərinin yarısı.

Ona görə də bizə lazımdır ki, bu sahədə hüquqi baza yaradaq ki, insan dünyasını dəyişəndən sonra vəsiyyətinə uyğun, yaxud yaxın qohumlarının razılığı əsasında onun orqanlarından istifadə olunsun. Birinci növbədə "İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsinin əsas səbəbi, mahiyyəti bundan ibarətdir. Və buna hüquqi əsaslar yaradacaq müddəalar əlavə etmişik. 8 yeni maddə, bütövlükdə 40-a yaxın dəyişiklik etmişik. Birinci mahiyyəti budur. İkinci mahiyyət bundan ibarətdir ki, bu orqan köçürülməsində bütün dünya praktikasında çox zaman cinayət əməllərinə yol verilir. Ehtiyac olmadığı halda pul müqabilində qey-

ri-qanuni olaraq orqan götürülür, beyin ölümü diaqnozu qoyulur. Bu kimi halların qarşısını almaqdan ötrü bəzi sərtləşdirici maddələr qoyulub ki, orqan alveri olmasın. Bu orqanların köçürülməsi istənilən klinikada aparıla bilər. Bundan ötrü klinikaların müasir avadanlığı, şəraiti və mütəxəssisləri olmalıdır. Mütəxəssis üçün də müəyyən tələblər var".

Millət vəkili onu da qeyd edir ki, qanunda edilən dəyişikliklə bir donor olmuş şəxsin özünə ehtiyac olarsa, gələcəkdə növbədənə orqan köçürülə bilər: "Keçmişdə donor olmuş şəxsin gələcəkdə qalan böyrəyi sıradan çıxarsa, özünün donora ehtiyacı olacağı halda ona güzəştli şərtlərlə və növbədən qaydada orqan köçürülməsinə icazə veriləcək. Eyni zamanda qezalar, təbii fəlakət zamanı şəxs ölübsə, orqanlarının bağışlanması haqda şəxsin vəsiyyətnaməsi varsa, ölən qohumlarının razılığını gözləməyə ehtiyac olmayacaq. Sağlığında yazdığı vəsiyyətnamə əsasında orqanlarından donor kimi istifadə edilə bilər. Əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda meyitdən orqan götürülməsi, transplantasiyanın həyata keçirilməsi işinə hüquqi baza yaradılsın. Bu da insanların həm ömrünü uzadacaq, həm də həyat və sağlamlığının yaxşılaşmasına kömək edəcək. Bu qanun qüvvəyə minəndən sonra bizdə orqan və toxuma köçürülməsi, orqan transplantasiyası sahəsində yeni bir mərhələ başlayacaq".

Millət vəkili sosial müdafiə məsələlərinə də toxunub: "Həm icbari tibbi sığorta, həm də dövlət tərəfindən orqan köçürülməsindən sonrakı dövrdə insanların dərman təminatına köməklik göstərilməlidir. Təzə köçürülmüş orqanın orqanizmə uyulması üçün dərmanlar lazımdır. İmmunodepressantlar deyilən dərmanlar isə bahalıdır. Dövlətin və icbari sığortanın dəstəyi nəzərdə tutulacaq".

□ **Ləman MUSTAFAQIZI,**
Musavat.com

GMO ərzaqlar və enerjetik içkilər qətl və zorakılıqları artırır - iddia

Adil Qeybullayev: "Müstəqillik dövründən sonra ölkəmizdə insanların qidalanma tərzində xeyli dəyişib"

Elnur Rüstəmov: "Ailədaxili konfliktlər və qətləri enerjetik içkilər və ərzaqlarla bağlamaq məsələnin yalnız bir tərəfidir"

"Azərbaycanda qətl və zorakılığın artmasına səbəb təhlükəli, GMO ərzaqlar, enerjetik içkilərdir". Bu açıqlamaları Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin İnformasiya şöbəsinin baş məsləhətçisi Aynur Veysova cəbhə.info saytına danışarkən deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda aqressiv davranış tərzinin artması həm ailədaxili, həm də cəmiyyətin digər sahələrində münaqişələrin baş verməsi ilə nəticələnir:

"Hətta vəziyyət elə bir həddə çatıb ki, sadəcə, ictimai nəqliyyatda bir nəfər başqasına toxunub keçəndə üzr istəyə belə, qarşı tərəf bununla kifayətlənmir və bəzən də qətlə nəticələnən münaqişə yaradır. Bunun da bir çox sosial-psixoloji səbəbləri var. Ölkədə həyati mənşəli enerji içkilərinin qəbul edilməsi, heyvani mənşəli qi-

daların yeyilməsi insanlara mənfi təsir göstərir. Hazırda ekoloji problemlər, təhlükəli ərzaqlar məsələsi gündəmdədir və insan psixikasına mənfi təsir göstərir. Bu da bir ailənin üzvləri olan insanların bir-birini öldürməsinə gətirib çıxarır".

Məlumdur ki, son illərdə ölkədə qətl və ailədaxili zorakılıqların sayı kəskin artmağa baş-

layıb. Həqiqətən komitə əməkdaşının dediyi kimi, buna səbəb ərzaqlar və enerjetik içkilərdir?

Mövzu ilə bağlı tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev "Yeni Musavat"a danışdı: "Burada bir neçə məsələ var. Müstəqillik dövründən sonra ölkəmizdə insanların qidalanma tərzində xeyli dəyişib. İndi çoxlu sayda yeni, eyni zamanda konserv olunmuş qidalar var. Əlbəttə, bu da insanların psixologiyasına təsir edə bilər. Lakin deyirdim ki, insanların psixologiyasına təsir edən ən mühüm məsələ çarəsizlikdir. Sovet dövründə insan-

lar arasında az-çox sosiallaşma var idi. İnsanlar bir-birləri ilə danışırdı, ünsiyyətdə olur, problemlərini deyirdi, enerjilərini boşaldırdılar. Lakin indi sanki insanlar özünə qapanıb, ünsiyyətdən çəkinir, hətta qohumlar bir-birləri ilə görüşmür, şəxsi problemlərlə üz-üzə gəlmirlər. Bu da insanlarda çarəsizlik fonu yaradır. Bu çarəsizlik bəzən də insanları intiharlara gətirib çıxarır. Bunun üçün də problemin həlli yolu tapılmalıdır. İnsanlar öz çarəsizlikləri ilə baş-baş buraxılıb.

Enerjetik içkilərə gəldikdə isə onların tərkibində proteinlər və digər maddələr var. La-

kin enerjetik içkilərin standart tərkibliyi var. Burada insan psixologiyasını pozan hər hansı elementdən söhbət gəlməz. Ona qalsın digər qidalar ilə biz proteinləri qəbul edirik. Sadəcə enerjetik içkilərin həddindən artıq qəbulu ürək, beyin fəaliyyətində problemlər yarada bilər. Yəni səhhətə problemsiz ötürmür. Ona görə də son dərəcə bu cür içkilərdən çəkmək lazımdır, xüsusən də bu uşaqlara aiddir. Lakin bunun intihara və yaxud nəyə gətirib çıxarması, bu, o qədər də inandırıcı deyil".

Psixoloq Elnur Rüstəmov isə qeyd etdi ki, ərzaq və enerjetik içkilər insan psixo-

logiyasına təsir edə bilər: "Ümumiyyətlə, burada sırf ailədaxili konfliktlər və qətləri enerjetik içkilər və ərzaqlarla bağlamaq məsələnin yalnız bir tərəfidir. Burada ekolojiya, urbanizasiya məsələsi də var. Əhəlinin six yaşadığı yerdə urbanizasiyanın olması ailədaxili münasibətlərə təsir edən faktorlardan biridir. Bununla bağlı qabaqdağı tədbirlər var ki, onlardan da ən əsası maarifləndirmə işidir.

Bəli, enerjetik içkilər, ərzaqlar da insan orqanizminə, psixologiyasına təsir göstərə bilər".

□ **Xalida GƏRAY,**
Musavat.com

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

İşğalçı Ermənistanında növbəti dövlət çevrilişi və bu çevrilişin nəticəsində gizli qərbçi Nikol Paşinyanın hakimiyyət başına gəlməsi hələ də siyasi ekspertlərin əsas müzakirə mövzularından biridir. Təhlilçilər ən çox da həll olunmamış Dağlıq Qarabağ konfliktini fonunda bundan sonra Ermənistanın yönünün hara ola biləcəyi haqda proqnoz və şərhlər verməkdədirlər. Onlardan daha bir neçəsini təqdim edirik.

"Belə görünür ki, Ermənistan özünün yeni inqilabçı baş naziri, Soçidə Serj Sərkisyan dövründəki əvvəlki Rusiya kursuna sadiqliyini bəyan edən Nikol Paşinyanın təmsilində Qərbdə sarı üz çevirmə başlayır". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə rusiyalı iqtisadçı-ekspert, **Aktual İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru Nikita İsayev** You-Tube kanalında deyib.

Onun sözlərinə görə, Qərbə kurs götürmək kütlənin tələbi idi və Nikol Paşinyan da onu

yerinə yetirir: "ABŞ və ya Avropa Birliyi ermənilərin maraqlarının, ilk növbədə də Qarabağla bağlı maraqlarının qarantı olacaqmı? Bunu yaxın zamanda görəcəyik. Ancaq Trampın bizim böyrümüzə Rusiyaya qarşı yeni qaynar ocaq yaratmaq istəyəcəyini bilmək üçün falçıya getməyə lüzum yoxdur. Bizə təzyiq etmək üçün o, hər şeyi edər".

Ekspert daha sonra deyib: "Mənim fikrimcə, Paşinyan ən əvvəldə istifadə elədiyi ritorikadan çəkilir. Söhbət məhz birba-

Ermənistanında və Qarabağda demokratiya tamaşaları

İşğalçı ölkənin ardınca separatçı rejim də Kremlə başağrısı yaratmağa başlayıb; Moskva "qoşa düyün"ü necə açacaq? Politoloqlardan fərqli rəylər...

Müdafiə Nazirliyi MAXE olmaq istəyənlərə müraciət etdi

Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələrinə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə könüllü daxil olmaq arzusunda olan, ən azı ümumi orta təhsilli, qanunla müəyyənləşdirilmiş müddətli həqiqi hərbi xidmətini başa vurmuş, 28 yaşınadək hərbi vəzifəli ilər iyunun 20-dək müvafiq sənədlərlə birlikdə Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində, eləcə də hərbi birliklərin qərargahlarında fəaliyyət göstərən qəbul komissiyalarına müraciət edə bilərlər.

Müdafiə Nazirliyindən musavat.com-a verilən məlumata görə, "Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının hazırlığı kursu"na qəbul olunmaq üçün müraciət etmiş vətəndaşlar qəbul komissiyaları tərəfindən hərbi xidmətə yararlılıq dərəcələrinin müəyyən edilməsi məqsədilə Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Həkim Komissiyasına göndərilir. Hərbi Həkim Komissiyasının qərarına əsasən hərbi xidmətə yararlı hesab edilmiş şəxslər qəbul imtahanlarına buraxılır.

Fiziki hazırlığı, ümumi bilik səviyyəsi, düşünmə qabiliyyəti, peşə maraqları, ünsiyyət qurmaq, liderlik və qərar qəbul etmə bacarıqları, həmçinin fərdi-psixoloji və digər keyfiyyətlərinin öyrənilməsi məqsədilə keçirilən imtahanlar müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər kursa qəbul edirlər.

Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran şəxslərlə 3 il müddətinə bağlaşma imzalanır və onlar ixtisaslarına uyğun müvafiq vəzifələrə təyin olunurlar.

şa Rusiya kursunu dəstəkləmək ritorikasıdır. Diqqət edin, Paşinyan hökumətdə kadrlar təyin edəndə Moskva ilə razılaşdırır. Həmçinin Prezident Administrasiyasında təyinatlar və diplomatik yanaşmalar Serj Sərkisyan dövründən fərqli olaraq Moskva ilə uzlaşdırılır. Odur ki, Qərbə sarı üz çevirmə baş verəcək. Rusiya indi bununla bağlı yeni siyasət qurur. Mən istisna eləmirəm ki, tezliklə Ermənistan informasiya xarakterli təzyiq başlayacaq. Ukraynaya olan kimi güclü olmasa da, kifayət qədər ciddi olacaq".

"Paşinyan zəngin Qərbdən və Beynəlxalq Valyuta Fondundan "doping" almaq istəyir". Bunu isə rusiyalı məşhur yazıçı və publisist Aleksandr Proxanov "Moskva-Baki" portalına müsahibəsində deyib. Publisist hesab edir ki, Corc Sorosun Paşinyanın karyerasında birbaşa iştirakı inandırıcı olmasa da, yeni hökumətdəki şəxslər sırasında Sorosun adamlarının olması, sadəcə olaraq, erməni geostrategiyasının ümumi istiqamətində işarə və ya ştrixdir.

"Paşinyan Rusiya ilə dostluq etmək istədiyini bəyan etsə də, biz hamımız anlarıq ki, yeni liderin istiqaməti Qərbə və böyük amerikalıya yönəlib. Bu dairələr istəyir ki, Ermənistan Rusiyanın ağışından çıxсын və Qərbə tərəf yönəlsin. Digər tərəfdən, bu dairələr, gö-

rünür, həm də dənizə və NATO sərhədlərinə çıxış maraqlandırır", - deyər Proxanov qeyd edib.

O, Paşinyanın Gürcüstan səfərinə də toxunub: "Gürcüstanda danışıqların açıq hissəsi kifayət qədər neytraldır. Lakin bu danışıqların qapalı hissəsində nələr müzakirə edilib? Bəlkə də amerikalıların Gürcüstan vasitəsilə Ermənistan ekspansiyası müzakirə olunub. Paşinyanın Tiflisdə nələr danışdığını bilmək üçün zaman və kəşfiyyatın söyləri lazımdır" - o bildirib.

Proxanov həmçinin Paşinyanın Ermənistan iqtisadi baxımdan dirçəltmək imkanlarının olmadığını deyib: "Ermənistanın iqtisadi yüksəliş imkanları yoxdur, ona görə ki, Ermənistanın potensialı yoxdur. Yeni cəmiyyət yaradıb, ona optimizm aşılamaq istəyinə ənənəvi qaydalarla çatmaq çətin olacaq. Hər bir halda Qarabağda müharibə başa çatmayıb. Nəzəri baxımdan Paşinyan Azərbaycan-Ermənistan münasibətini hansısa formada ölü zonadan irəliyə apara bilər. Əgər bunu edə bilsə, böyük nüfuz qazanacaq, amma hələlik bunu müşahidə etmirəm".

Bu arada Azərbaycanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağ bölgəsində də Ermənistan proseslərə bənzər proseslər baş qaldırıb. Yazı hazırlanarkən məlum oldu ki, yerli xunta rejimi etirazçıların tələbləri ilə bağlı güzəştə getməyə hazırdır. Hətta xunta başçısı Bako Saakyan

deyib ki, "ehtiyac olsa o da vəziyyəti ilə vidalaşa bilər". Bundan sonra etirazlara ara verilib.

İşğal altındakı torpaqlarımızda bu etirazlar əslində separatçı rejimin işğalçı Ermənistanın bir hərbi-siyasi əlavəsi olduğuna şübhə yeri saxlamır. Bəs proqnozlar nə deyir? Baş verənlərin pərdəarxasındakı hədəflər nədir?

"Qarabağdakı hadisələr onu göstərir ki, artıq Ermənistan başlanan proseslər işğal olunmuş ərazilərimizdə də davam edir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu axar.az-a-a Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov deyib.

"Birincisi, etirazlar yaxşı təşkil olunub və onların məqsədləri var. Ancaq burada bir məqamı yada salmalıyıq. Bako Saakyan vaxtilə Ermənistanın təhlükəsizlik xidmətini Moskvada təmsil edib. Yəni o, xüsusi xidmət orqanlarının peşəkər əməkdaşı olub və Rusiya dairələrinə çox yaxındır və Moskva tərəfindən ona etibar böyükdür. İndi Qarabağda Saakyanın qarşı başlanılan hadisələr onu göstərir ki, artıq Ermənistan başlanan proseslər işğal olunmuş ərazilərdə də davam edir. Bu da təbiidir, çünki eyni siyasi, iqtisadi və hərbi strukturları olan ərazilərdir. Onlar bu ərazini separatçı rejim adlandırırlar, ancaq bütün bunlar həqiqəti gizlətmək üçün istifadə edilən vasitələrdir. Qarabağdakı aksiyalar nəticə-

sində ruslara və Qarabağ klanına aid şəxslərin ardıcıl şəkildə hakimiyyətdən uzaqlaşdırılmasını düşündürür. Bu proses davamlı olacaq" - Zülfüqarov qeyd edib.

Politoloqun sözlərinə görə, Rusiya Dağlıq Qarabağdakı proseslərə ciddi müdaxilə etməyəcək: "Çünki artıq Rusiya Ermənistan marağını itirib. Moskva bu və ya digər şəkildə İrevandan uzaqlaşmaq istəyir. Əslində ermənilər son olaylarla Rusiyanın əlinə yaxşı bəhanə vermiş oldu. Ümumiyyətlə, proseslər göstərir ki, Ermənistan da və işğal olunmuş ərazilərdə idarəetmə sistemi böhran vəziyyətindədir. Təbii ki, belə olan halda da dövlət funksiyalarını həyata keçirən təşkilatların imkanları ciddi şəkildə azaldılacaq".

Lakin bir qisim ekspertlər Moskvanın hələ ki gözləmə mövqeyində durduğuna və kritik məqamda "düyməyə" basacağına əmindirlər. Onların qənaətinə, Ermənistan Rusiya üçün hər şeydən öncə mühüm forpostdur və onu elə-belə Qərbə, ABŞ-a, NATO-ya peşəkər etməyəcək.

Bir şey dəqiqdir ki, artıq separatçı rejim də Ermənistanın ardınca "demokratiya oyunu" ilə, "insan haqları" tamaşası ilə Kremlə başağrısı yaratmağa başlayıb. Moskva "qoşa düyünü" açma biləcəkmə, yoxsa onları kəsməli olacaq?..

Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda (DSMF) yanğın baş verəndən sonra sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov danışıb, özünü təmizə çıxarmağa çalışıb. Eks-nazir unikal.org-a açıqlamasında deyib ki, bəzi KİV-lərdə haqqında mənfi fikirlər səsləndirilir və hesab edir ki, yazılanlar həqiqətə uyğun deyil:

"Mən hər zaman şərəflə, namusla işləmişəm. Vəzifədə olduğum müddətdə elimdən nə gəlibse, etmişəm. Allah cənab prezidentin canını sağ eylesin. Neçə illər mənə etimad göstərdi. İndi məsləhət oldu ki, vəzifədən gedim. Bu, prezidentin səlahiyyətində olan məsələdir və müzakirə olunmur. Mənə elə gəlir ki, harada olmağımızdan asılı olmayaraq, elimizdən gələni xalqımız üçün etməliyik. Biz hansı müddət ərzində vəzifədə olmuşuqsa, prezidentin tapşırığı vəzifələri icra etməliyik. Mən də hər zaman prezidentin tapşırığını yerinə yetirmişəm. Çalışmışam ki, mənə göstərilən etimadı yüksək səviyyədə doğruldum".

Sabiq nazir yeyinti ittihamlarına da cavab verib. O bildirib ki, bu barədə səslənən fikirlər də böhtan xarakterlidir: "Fondun büdcəsi cəmi 3.4 milyard manatdır. Bunun 97-98 faizi pensiya ödənişinə sərf olunub. Bu pullar necə itə bilər? Bu pullar da Maliyyə Nazirliyindən köçürülür. Həmin vəsaitin bir qara qəpiyi də başqa yerə köçürülə bilməz. Sözügedən məsələni maliyyəçilər daha yaxşı başa düşər".

İşdən çıxarılan nazir sükutu pozdu

Səlim Müslümov 2 milyard 500 milyon manatlıq yeyintidən danışdı

S. Müslümov onu da nəzərə çatdırıb ki, hazırda elmi fəaliyyətlə məşğuldur. "Özüm professor, iqtisad elmlər doktoruyam. Elmdən dövlət idarəçiliyinə gəlmişdim. Artıq idarəçilikdə deyiləm və yenə də elmi işlərimlə məşğulam" - deyə sabiq nazir bildirib.

Ad çəkməyə də, aydındır ki, sabiq nazir bu fikirləri "Yeni Müsavat" qəzetinin son sayın-

da dərc olunan "Sosial Müdafiə Fondunda müəmmalı yanğın - Səlim Müslümov izi..." sərəlvhəli yazıda yer alan faktlara münasibət olaraq bildirib. Böyük maxinasiya ilə gerçəkləşən iri korrupsiya ittihamlarına cavab vermiş kimi görünmək əziyyətinə qatlaşıb. Maliyyəçiləri də özünə şərik qoşaraq "Fondun büdcəsi cəmi 3.4 milyard manatdır. Bu-

nun 97-98 faizi pensiya ödənişinə sərf olunub. Bu pullar necə itə bilər" sualını verib.

Səlim Müslümovu qıcıqlandıran yazıda "2 milyard 500 milyon manat büdcə vəsaiti harada "yandı" yarımşərəlvhəsi altında gedən hissədə isə Azərbaycan dilini orta səviyyədə bilən hər kəs üçün çox sadə dildə yazılmışdı.

Sitat:

"Səlim Müslümovun nazir, bundan əvvəl isə DSMF sədri olduğu illər ərzində təkcə bu istiqamət üzrə 2-2,5 milyard manat vəsait yoxa çıxarılıb".

Aydındır ki, yazıda söhbət illik büdcəsi 3.4 milyard manat olan Dövlət Sosial Müdafiə Fondundan 2-2,5 milyard manat vəsaitin 1 il ərzində oğurlanmasından getmir. Ümumilikdə Səlim Müslümov 2002-ci ildən Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna(DSMF) rəhbərlik edib, 2013-cü ilin 2018-ci ilin əvvəlinə qədər isə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri postunu tutub. 2-2.5 milyardlıq yeyintinin də məhz həmin dövrü - yeni 16 illik dövrü əhatə etməsi iddiaları var. Səlim Müslümov yeyintinin olma-

da çox ciddi iddialar var.

Yayılan məlumatlardan biri də bu idi ki, Gədəbəyin sabiq icra başçısı Ramiz Yediyarov Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi rəsmiləri ilə əlbir olub və atəşkəsdən 24 il sonra 900 rayon sakininə Qarabağ veteranı statusu verdirib. Bu şəxslərin əksəriyyəti isə Qarabağda müharibə getdiyi illərdə Azərbaycanda olmayıblar, o dövrdə Rusiya bazarlarında alver ediblər. Səlim Müslümov "mən hər zaman şərəflə, namusla işləmişəm" deyir və Qarabağ döyüşçüsü kimi şərəfli bir adın pulla satılmasının üzərindən sükutla keçir...

Hazırda Hesablama Palatası müfəttişləri Dövlət Sosial

Müdafiə Fondunda yoxlamalarını davam edirlər. Gələn məlumatlar da onu deməyə əsas verir ki, bu yoxlamalar nəticə etibarilə Səlim Müslümov nazir olduğu illərdə baş tutan yoxlamalardan fərqli şəkildə aparılır. Üzə çıxarılanlar konkret rəsmiləşdirilir və aidiyyəti üzrə öndəriləcək.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**
"Yeni Müsavat"

Avropa şirkətləri bank sektorundakı vəziyyətdən narahatdır

Qubad İbadoğlu: "Zərərlə işləyən banklar bazardan çıxmalıdır, yoxsa..."

Avropa İttifaqı Azərbaycanda bank sektorunun durumundan narahatdır. Bu narahatlıq qurumun Azərbaycanla bağlı hazırladığı "Azərbaycanda biznes mühiti 2018" adlı hesabatda əksini tapıb.

Hesabatda Azərbaycanın bank sektorundakı vəziyyətə toxunulub. Müəlliflər qeyd edir ki, iqtisadiyyatın sabitləşməyinə və daha müsbət iqtisadi proqnozlara baxmayaraq, hökumət bank sektorundakı həssaslıqlara nəzər yetirməlidir: "Azərbaycan banklarının ümumi vəziyyətinin müəyyən qədər sağlamlaşmasına baxmayaraq, sektorda struktur zəifliklər hələ də qalmaqdadır. Məsələn, 2017-ci ildə ümumilikdə bank sektorunun mənfəət əldə etməsinə baxmayaraq, 19 bankdan 11-i il zərərlə başa vurub. Vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi də kifayət qədərdir. Bütün bunlar, eləcə də Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (FİMSA) müstəqilliyini itirməsi onu deməyə əsas verir ki, Avropa İttifaqı şirkətlərinin 31 faizi FİMSA tərəfindən həyata keçirilən siyasət və tədbirləri effektiv saymır.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Avropa İttifaqı şirkətləri hesab edir ki, ölkə bankla-

rının xarici şoklara qarşı həssaslığının azaldılması, eləcə də maliyyəyə çıxışa əngəl törədən maneələri aradan qaldırmaq üçün bundan sonra davamlı tədbirlərin görülməsi vacibdir."(APA)

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğluna görə, hesabat 2017-ci ilin yekunlarını özündə əks etdirir: "Məsələ burasındadır ki, bank sektoruna dair 2018-ci ilin birinci rübünün yekunlarında vəziyyət daha acınacaqdır. Düzdür, ümumi vəziyyəti qiymətləndirəndə zərərlə işləyən bankların sayının azalmasını müsbət qiymətləndirmək mümkündür. Hesabat məlumatlarına görə (Naxçıvan bank istisna olmaqla) ötən ilin 1-ci rübündə xalis mənfəətə malik olmayan bankların sayı 11 idisə (onlardan biri "Dəmirbank artıq" bağlanıb), bu ilin ilk rübünün nəticələrinə görə zərərlə işləyən bankların sayı 7-yə qədər azalıb və onların 5-i

(Bank VTB (Azərbaycan), TuranBank, AGBank və AccessBank) ikinci ildir ki, davamlı olaraq xalis mənfəətsiz fəaliyyət göstərir. 1 aprel 2018-ci il tarixə olan məlumata görə, bu banklar arasında ən böyük zərərlər - 247 milyon manat - Bank VTB (Azərbaycan) ASC-nin fəaliyyətində qeyd alınıb. Bu bankda zərərin məbləğinin kəskin artması bütövlükdə

bank sektorunun 1-ci rübündəki fəaliyyətini mənfəətsiz edib".

İqtisadçı-alim deyir ki, bu nəticələrə gətirib çıxaran bir sıra tendensiyalar var: "Banklar hələ də bahalı depozit siyasəti ilə işləyirlər. Baxmayaraq ki, son dövrlərdə depozit faizləri bir qədər azaldılıb, bankların depozit portfelinə əhəmiyyətli artım var. Xüsusilə də "Paşabank"da,

"Xalqbank"da, "Kapitalbank"da bu artım daha yüksəkdir. Kreditlərin yerləşdirilməsi xərclərinin çoxaldığı, kreditlərin qaytarılması risklərinin artdığı bir zamanda banklar likvid vəsaitlərinin yerləşdirilməsində ciddi çətinliklərlə üzləşirlər. Bir növ banklarda əzəli likvidlik problemi yaranıb".

Ekspertin sözlərinə görə, banklar öz vəsaitlərini ona görə yerləşdirə bilmirlər ki, kreditlərə tələb azalıb: "Bu azalmanın səbəbi budur ki, ümumi işgüzar mühit pisləşib. Bank faizlərinin yüksək olması bu mühitdə iş adamlarının kreditlə iş görməsinə mane olur. Digər tərəfdən, kreditlərin idarəetmə riski çoxalıb ki, bu da vaxtı keçmiş borclarla bağlıdır. Vaxtı keçmiş borcların sahibləri hazırda bankların qara dəftərindədir, istəsələr belə kredit götürə bilmirlər. Ona görə də banklar yığıqları vəsaiti yerləşdirə bilmirlər. Bu, həm də bankların xaricdən əlavə maliyyə cəlb etməsinə imkan vermir".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, bank sektorunda qeyri-bərabər rəqabət mühiti formalaşdırmaq lazımdır. "Siyasi bağlılığı olan

banklara etimad yüksək olduğu üçün vətəndaşlar əmanətlərini daha çox onlara etibar edirlər. Digər banklar isə əmanət cəlbində çətinliklərlə üzləşirlər. Yeni bankların stabilliyinin göstəricisi olaraq siyasi faktorlar önə çıxır. Bu baxımdan hesab edirəm ki, bank sektorunda ədalətli rəqabət problemi var".

Bankların daha bir problemi vaxtı keçmiş kreditlərdir. Bu məsələ bankların manevr qabiliyyətini, öz fəaliyyətini genişləndirmək imkanlarını məhdudlaşdırır: "Eyni zamanda bu, banklar üçün yeni və ucuz kreditlərə çıxış imkanlarını daraldır və onların xarici şoklara həssaslığını artırır".

İqtisadçı-alim hesab edir ki, bankların təmərküzləşməsi prosesi davam etməlidir: "Banklar arasında konsolidasiya prosesi güclənməlidir. Zərərlə işləyən bankların bazardan çıxması lazımdır. Başqa cür bu sektoru sağlamaq mümkün olmayacaq".

Bank sektorunu tənzimləyən qurumlardan Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası idarəetmə problemi yaşayır: "Burada qanunvericilikdəki boşluqlar, həmçinin kadr məsələləri rol oynayır. Bu qurumlar arasında öz tənzimləyici funksiyalarını ardıcıl olaraq yerinə yetirəni Mərkəzi Bankdır".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

İran nüvə fəaliyyətini bərpa edir. Bu barədə ölkənin ali dini lideri bəyanat verib. İran İslam İnqilabının lideri Ayətullah Ruhullah Musəvi Xomeyninin vəfatının il-dönümü ilə bağlı mərasimdə çıxışında dini lider Ayətullah Xameneyi hökuməti nüvə fəaliyyətini yenidən bərpa etməyə çağırıb.

ABŞ-in 2015-ci ildə imzalanmış nüvə müqaviləsindən çəkilməsinə tənqid edən dini lider bildirdi ki, İranın həm sanksiyalara məruz qalması, həm də nüvə fəaliyyətini dondurması anlamsızdır. Bu səbəbdən də o, hökumətə müraciət edərək nüvə fəaliyyətlərini yenidən başlatmağı tapşırıb. Sitat: "Bəzi Avropa ölkələri İranın həm iqtisadi sanksiyaları qəbul etməsini, həm də nüvə fəaliyyətindən vaz keçməsini istəyir. Bu dövlətlərə deyirəm ki, arzunuz çin olmayacaq. İran xalqı və dövləti, həm embarqoya məruz qalıb, həm də nüvə fəaliyyətlərini dayandırmayacaq".

Ayətullah Əli Xameneyi ölkənin Nüvə Enerjisi Qurumuna mövcud nüvə anlaşması çərçivəsində 190 min sentrafuqa çatmaq üçün dərhal hazırlıqlara başlamağı tapşırıb.

Bu, artıq anlaşmanın rəsmən sona çatması deməkdir. İranın dini lideri bir aydan sonra Trampın "atdığı qola qolla cavab verdi". İndi artıq İran ətrafında vəziyyət 10 il əvvəlki formatına geri dönmüş sayıla bilər.

Xatırladaq ki, mayın 8-də ABŞ prezidenti Donald Tramp İranla 2015-ci ildə imzalanmış nüvə müqaviləsindən çıxdığını elan edib. Bundan sonra Vaşinqton bəyan edib ki, İranla yeni şərtlərlə müqavilə bağlamağa hazırdır. ABŞ dövlət katibi Mayk

İran o qorxulu qərarı verdi-yenidən uranı zənginləşdirəcək

Regionda vəziyyət 10 il əvvəlki formatına geri döner; Azərbaycan üçün də riskli dövr başlayır

Pompeonun elan etdiyi 12 təklifə İranın nüvə fəaliyyətinin tamamilə ləğv olunması, silahlı islamçı müqavimət qruplarına dəstək verilməsi və sair kimi tələblər daxildir. Ancaq gözlənilmədiyi kimi, İran bu tələbləri rədd edib.

Rəsmi Tehran sazışə sadiq qalacağına bəyan etmiş Avropa ölkələri ilə birlikdə sazışəni davam etdiriləcəyinə ümid edir. Çünki Avropa ölkələri - Fransa,

Almaniya və Böyük Britaniya bəyan ediblər ki, ABŞ sazışəni tərk etsə də, onlar anlaşmaya sadiqlərdir. Lakin artıq bir sıra Avropa ölkələri İranı tərk etməyi düşünür.

Mayın sonlarında Ayətullah Xameneyi prezident Həsən Ruhaniyə də daxil olmaqla, hökumət rəsmiləri və ordu komandirləri ilə görüşdə bəyan edib ki, əgər Avropa ölkələri bu şərtlərə əməl

edərsə, anlaşma davam edə bilər.

Şərtlər isə aşağıdakı kimidir: Avropa ölkələri Amerikanın BMT-nin 2231 sayılı qətnaməsini pozmasını BMT-də səsverməyə çıxarmalı və pisləməlidir. Bundan başqa, AB İranın raket programını heç vaxt müzakirəyə çıxarmayacağına təminat verməlidir. Avropa ölkələri Amerikanın İranı təbii edəcəyi sanksiyalara, o cümlədən neft satışına qoyulacaq sanksiyalara qoşulmamaq, eyni zamanda İranın ehtiyacı olduğu qədər neft satmasını təmin edəcəklər. Nəhayət, İranın dünya bankları ilə əməkdaşlığı bərpa olunacaq.

Ancaq görünür, cavab qanəddici olmadığı üçün İran nüvə fəaliyyətini yenidən bərpa etmək qərarını alıb. Ehtimal ki, yaxın günlərdə həm ABŞ, həm də Avropa Birliyi və müqavilənin digər tərəfləri məsələ ilə bağlı mövqelərini açıqlayacaq. Aydın məsələdir ki, AB hər nə qədər müqavilənin qalmasını istəsə də, ABŞ-in təzyiqlərinə daha çox davam getirə

bilmirdi. Artıq bir sıra Avropa şirkətlərinin İranı tərk etməsi və ya tərk etməyə hazırlaşması xəbərləri vardı. Ancaq İranın bu qərarın qəbul etməsinin arxasında daha ciddi və tələpəli səbəblər vardı.

Məsələ ondadır ki, İrana qarşı əsas sanksiya və embarqoların ABŞ tətbiq edir. Mayın 8-də Trampın məlum qərarından sonra artıq Vaşinqton İrana qarşı 3 müxtəlif sanksiya qərarları qəbul edib. Bundan başqa, Vaşinqton bəyan edib ki, 3 ay ərzində İrana qarşı dondurulmuş sanksiya qərarlarının hamısı yenidən aktivləşdiriləcək, bundan başqa 6 ay ərzində, yeni noyabra qədər isə yeni və Pompeonun deyimi ilə "tarixdə misli görünməmiş" sanksiyalar qəbul olunacaq. Təbii ki, bu qərarlar Tehrana ağır təzyiqlərə səbəb olacaq. Artıq ölkədə böyük miqyasda inflyasiya var və İran valyutası sürətlə dəyəri itirir. Yeni hətta Avropa sadiq qalsın belə ABŞ sanksiyaları İrana qarşı ağır zərbə vuracaq. Bu səbəbdən də Tehran "iki pisin içərisində nisbətən yaxşını seç-

məyə" qərar verib. Nüvə fəaliyyətini yenidən bərpa etmək və paralel olaraq daxildə güclənmək siyasəti. Bu proses növbəti bir neçə il vaxt tələb edir və Tehranın yenidən danışıqlar masasına qayıtması ilə nəticələne bilər.

Bu isə o deməkdir ki, qarşıda çox ağır və gərgin illər var. Söhbət həm də tək İran deyil, həm də yerləşdiyi region gərginlikdə olacaq. Daha əvvəl bu "təcrübəni" yaşamış bölgə növbəti ağır sınağı yaşamalı olacaq. Qonşu, eləcə də bir sıra nəqliyyat və digər sahələrdə birgə layihələri olan Azərbaycan üçün bu dövr sıxıntılı dövr olacaq. Doğrudur, qonşu ölkə olaraq sanksiyalara qoşulmaq bağlı sərbəst məcburiyyət olmayacaq. Amma istənilən halda böyük layihələr ciddi risk altına düşəcək. Üstəlik, Azərbaycanın böyük ümidləri bəslədiyi İranla nəqliyyat dəhlizi və daşıma biznesi də risk altına düşdü. Siyasi baxımdan ABŞ və İsrailin İranı təzyiqləri artacaq, ölkə daxilində tərxiatlar təşkil olunacaq. Bu isə Azərbaycan üçün həssas bir dönmə deməkdir. Ancaq hakimiyyət üçün müəyyən bir üstünlük də vəd edəcək. Vaşinqton administrasiyası Azərbaycan hakimiyyəti ilə münasibətləri isti saxlamağa çalışacaq. Azərbaycanın enerji layihələrinin dəstəklənməsi, hərbi-siyasi əlaqələrin dərinləşməsi mümkündür.

□ **Kənan Rövşənoğlu,**
"Yeni Müsavat"

"Rusiyanın yetərli rıçağı var ki, Ermənistanı öz quluna çevirsin"

Ermənişünas alim rus ekspertin "Böyük Ermənistan" iddiası barədə danışdı

Ermənistan "inqilab" nəticəsində hakimiyyəti ələ keçirən Nikol Paşinyanın Qərbdə bağlılığı barədə iddialar getdikcə daha çox təsdiqini tapmaqdadır. Yeni baş nazirin hökumətə əsasən Qərb təhsili almış, yaxud ABŞ və Avropa ölkələrində çalışmış şəxsləri cəlb etməsi də onunla bağlı səs-lənən arqumentləri təsdiqləyir.

Eyni zamanda ABŞ-da Ermənistanı dirçəltməklə bağlı layihələri işə salması diqqət cəlb edir. Paşinyan Rusiya ilə strateji müttəfiqliyə və öhdəliklərə sadiq qalacağını söyləməkdə davam etsə də, İrəvanın təcridən sanksiyalar burulğanı ilə üzəbüz qalan "ağa"sından uzaqlaşma xətti götürdüyü diqqət çəkir.

Bu arada rusiyalı tanınmış analitik və tarixçi alim Oleq Kuznetsov bildirib ki, Rusiyadan qopmaq üçün Nikol Paşinyana 3 il bəs edə bilər. Analitikin sensasion iddiasına görə, "Böyük Ermənistan"ın yaradılması ideyası tarixi baxımdan nə qədər absurd olsa da, bu gün ABŞ-a çox gərəklidir: "İlk növbədə də bu, özünün əsas rəqiblərinə, düşmənləri-

nə və sözbəxməyən müttəfiqlərinə siyasi təsir aləti kimi lazımdır. Söhbət Rusiyadan, İrandan, Türkiyədən və Azərbaycandan gedir - hansı ölkələr ki, absurd ideyanın gerçəkləşməsi onlara ciddi ərazi itkisi təhlükəsi vəd edir". **Fikirlərinə davam edən təhlilçi yazır:** "O halda Krasnodar və Stavropol diyarlarında, Rostov vilayətində, ermənilərin üstünlük təşkil elədiyi ayrı-ayrı inzibati rayonlarda Rusiya erməni siyasi separatçılığı və gizli terrorçuluğu təhlükəsi ilə üzləşəcək. İran Urmiya, Salmaz və digər şimal-qərb vilayətlərində Ermənistanın iddiaları ilə üzləşəcək - şimalda İrana qarşı cəbhə açılmasının mükafatı olaraq. Ermənistanın Türkiyənin şimal-şərq regionlarına - Ərzu-

Qafar Çaxmaqlı

rum və Trabzondan tutmuş, Hakkari və Diyarbəkire ərazi iddiaları isə yüz ildir bütün dünyaya məlumdur. Azərbaycana gəlincə, o, Qarabağ müharibəsi nəticəsində artıq öz ərazisinin 1/5-ni itirməklə yanaşı, Naxçıvanı itirmək riski ilə də üzləşə bilər. Başqa sözlə, hələlik Ermənistanı siyasi nəzarət imkanı əldə edən ABŞ onun qonşularına çox ciddi siyasi tə-

sir aləti qazanıb. Gürcüstan NATO-ya üzv olandan sonra isə Ermənistanın da alyansa yolu açılacaq və Amerika siyasi təsirinə hərbi komponent əlavə olunacaq və bölgədə güclərin konfigurasiyası kardinal şəkildə dəyişəcək".

Müəllifə görə, qeyd edilən təhlükəyə qarşı adıçəkilən 4 ölkə indidən, uzağı gələn il tədbirlər görməlidir.

"Birdəfəlik bilinməlidir ki, hələ uzun müddət nə Rusiya, nə də Ermənistan bir-birindən imtina edə bilməzlər. Ermənistan əvvəllər də manevrlər edib və daim özünü ələ göstərmiş ki, guya Qərbə meyillənir. Bu da onun üçün edilib ki, Rusiya ondan daha bərk yapıssın".

Bu fikirləri isə yuxarıdakı iddiaları "Yeni Müsavat"a şərh edən ermənişünas alim Qafar Çaxmaqlı söylədi. Ekspertin fikrincə, bəlkə də Paşinyanın hakimiyyətə gətirilməsi erməni blicliyinin bir həlqəsidir: "Gürcüstanın NATO-ya daxil olması da hələ böyük sual altındadır. Bu, baş versə belə, Ermənistan Rusiyanın cəyənindən qopma bilməz. Oleq Kuznetsovun sözlərindən belə çıxır ki, Amerika ona keçmiş planını - V.İlsonun ortaya atdığı plandan söhbət gedir - "Böyük Ermənistan"ı qurmağı vəd etməklə özünə tərəf çəkə bilər. Bu da mümkün görünür. Bu ideyanı artıq xəyali bir şey olduğunu ermənilər özləri də anlamaqdadır və buna heç zaman getməzlər. Zaman o zaman deyil. "Erməni soyqırımı" deyilən yalan da onun kimi. Erməni ideologiyasında yer alan "dövlətlərin" biri Qara dənizə uzanmalı idi, digəri Aralıq dənizində, üçüncüsü Xəzər dənizi sahilində olmalı idi, sonra bunlar birləşdirilməli idi. Ermənilər Birinci Dünya müharibəsi zamanı və ondan sonrakı dövrdə də "Böyük Ermənistan" qurmaq üçün fəaliyyətlərini genişləndiriblər. Hətta Güney Azərbaycanın Qərb bölgəsində Asurilərlə və kürd əşirətləri ilə müsəlman əhalisini mü-

əyyən ərazilərdən çıxarmağa cəhd ediblər. Burada böyük qətləmlər yaşandı, amma daha sonrakı tarixlərdə eynilə Şərqi Anadoluda olduğu kimi, onların burada yaşamağa üz-ləri olmadı".

Q.Çaxmaqlı qeyd etdi ki, ermənilərin Şərqi Anadolunun bir hissəsində də iddia etməsi xəyaldan başqa bir şey deyil: "Heç işğal altında saxladığı Qarabağı belə, özününkü edə bilmirlər, erməni əhalinin gələcəkdə burada qalıb yaşaması belə sual altındadır. Rusiyanın yetərli rıçağı var ki, Ermənistanı öz quluna çevirsin. Kuznetsov düz deyir, o rıçaqlardan biri də Krasnodar, Stavropol və digər vilayətlərdə toplu halında yaşayan erməni əhalidir. Burada isə separatçılığa heç vaxt imkan yaranma bilməz".

Siyasi təhlilçi bildirdi ki, Ermənistanın gələcəkdə də müstəqil dövlət kimi yaşaması və tək xilas yolu Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələr qurmaqdan keçir: "Bunun üçün isə o, Qarabağdan işğalçı ordusunu çıxarmalıdır. Ermənistan indiki halda ABŞ-a heç lazım deyil. ABŞ üçün Azərbaycan daha önəmlidir, enerjiyə görə. Son vaxtlar İlah Əliyevə Trampın məktubu, daha sonra prezidentimiz ölkəsinə dəvət etməsi də bu qəbildəndir. Ermənistanı da ABŞ nəzarət altına almaq istərdi, amma inanmıram ki, bu mümkün olsun. Çünki Rusiya ona hərbi poliqon kimi baxdığından buranı Amerikaya güzəştə getməsi çətin məsələdir".

□ **Qavid TURAN,**
"Yeni Müsavat"

Uzun müddətdir ki, müzakirə edilən Bakının yeni baş planının hazır olması haqqında məlumat yayılıb. Bildirilib ki, bu planda 2035-ci ilədək inkişaf nəzərə alınıb: "Bakının indiyədək sayca beşinci baş planı olan layihədə ciddi tamamlama işləri görülmüşdür. Prosesə beynəlxalq ekspertlər də qoşulub".

Qeyd olunur ki, 2015-2016-cı illər ərzində Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sifarişində paytaxtın bütün inzibati ərazisini əhatə edən "Bakı şəhərinin ərazidən istifadə və Zonalaşdırma Planı" layihəsi hazırlanıb və bir çox dövlət təşkilatları ilə razılaşdırılıb.

Hələ 2017-ci ildə məlumat yayılaraq bildirilmişdi ki, Bakının Baş planı demək olar ki, hazırdır. Lakin bir il zaman keçib, hələ də söz var, əməl yoxdur.

"Yeni Müsavat"a danışan 1971-1986-cı illərdə Bakı Baş Tikinti İdarəsinin rəisi və Bakı Şəhər Soveti sədrinin 1-ci müavini vəzifəsində işləmiş Əzim Məsimov bildirib ki, Bakının sonuncu planının hazırlanması və müzakirəsi onun fəaliyyətdə olduğu zamana təsadüf edib:

"Sonradan isə buna laqeyd münasibət bəsləndi. Vaxtilə rəhbərliyə müraciət edərək bir neçə problemin adını sadalamışdım. Onlardan biri də Bakının Baş planının olmaması məsələsi idi. Baş planının olmaması bəzi adamlar üçün əlverişli idi. Çünki onlar haradan torpaq almaq-satmaq istəyirdilərse, onu da rahat şəkildə edə bilirdilər. Bunun hesabına bəzi adamlar milyardlar qazandı. Ona görə də baş plan məsələsi heç kimi maraqlandırmadı. Fikir verin ki, Azərbaycanın

Bakının dalana

dirənən baş planı...

Əzim Məsimov: "Baş planın hazırlanmasının gecikməsi bəzi şəxslərə milyonlar qazandırdı"

canın bu qədər imkanı olduğu halda baş planı Dünya Bankının qrantı hesabına edirdilər. Bunun üçün təxminən 3 milyon vəsait nəzərdə tutulmuşdu. Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri işləmiş Abbas Ələsgərov mənim işçim olmuşdu. Onunla Bakının Baş planı barəsində müzakirələr etmişdim. Öyrənmişdim ki, onlar yalnız Bakının mərkəzi hissəsinin planını hazırlayıblar. Lakin bu, kifayət deyil. Hər zaman Bakı dedikdə Abşeron yarımadası bir müstəvidə həll olunub. Çünki bu

əraziləri Bakıdan ayırmaq olmaz. Məsələyə ümumi bir sahə kimi baxılmalıdır. Lakin bu problem həll olunmadı və yarımçıq qaldı. İndi yenə də Bakının Baş planı məsələsi ortaya atılıb. Yenə də bildirirlər ki, guya plan artıq hazırdır. Nəzərinizə çatdırım ki, baş plan ancaq şəkillərdən ibarət deyil. Bunun üçün bütün hesablar aparılmalıdır. Bura nəqliyyat, kommunikasiya, iş, istirahət yerləri, təbiətin müdafiəsi məsələsi daxildir. Bütün bunların hamısı baş planda öz əksini tapmalıdır. İnsan sayına görə bütün bu

lazımı infrastruktur əks olunmalıdır. Nə dərəcədə bunu hazırlanan baş plana salıblarsa, bu barədə məlumatlı deyiləm".

Ekspert bildirib ki, baş plan hazırlanan zaman bir çox tikililərin sökülməsi məsələsi də gündəlikdə olmalıdır:

"Baş planın indiki dövrdə əsas məqsədi bu olmalıdır ki, Bakıda inşa edilən binalar seçilsin. Bu binalardan yararlıları, tarixi əhəmiyyət kəsb edənləri bərpa edilməlidir. Yararsızlar isə söküləli, Bakının ümumi kontekstinə, planına uyğun olaraq yenidən qurul-

malıdır. Görürük ki, nə qədər çalışırlarsa hazırda Bakının transport problemini həll edə bilmirlər. Çünki köhnə yerləri sökdükcə küçələri genişləndirmək lazım idi. Bunlar isə sadəcə olaraq, köhnənin xətti ilə yenisini tikdilər, genişlənməyə az fikir verdilər. Nəticədə dar küçələr bu gün də qalmaqdadır ki, bu da transport məsələsinin həllinə maneə yaradır. Mən demirəm ki, heç bir iş görülməyib. Xeyr, Bakıda çox işlər görülmüşdür. Ancaq lazımı prinsiplər tam həyata keçirilmədiyi üçün problem də həll edilə bilməyib. Burada əsas iş Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin

ciddi təsirləri olmayacaq: "Özəlləşmə başqa bir problemdir. Buna baş planının qarışacağı yoxdur. Sadəcə olaraq, bir məsələ var ki, baş planda harada evlərin, binaların tikilməsi məsələsi nəzərə alınmalıdır. Məsələn, sürüşmə zonasıdırsa, bura uyğun qeydlər olmalıdır. Müvafiq texniki qərarlar qəbul edilməlidir. Əgər tikili sürüşməyə imkan verməyəcəkse, o zaman tikinti aparmaq olar. Bütün faktorlar nəzərə alınmalıdır. Bakıya biz boş yerə "küləklər şəhəri" demirik. Çünki Bakının havası külək vasitəsilə təmizlənib, burada hər zaman külək əsib. İndi isə hündür binalar, böyük məhəllələr tikilib və hava axınının qarşısı alınmışdır. Ona görə də bir az isti olan kimi camaat şəhərdə boğulur. Əvvəllər isə bu, belə deyildi. Bakının əsas prinsipi amfiteatrdir. Bakı bu prinsipə tikilməlidir. Yüksək binalar şəhərin mərkəzində deyil, yüksək yerlərində tikilməli idi. Bu gün isə harada gəldi bina tikirlər. Konsepsiyada isə belə hallar yox idi. Mənim layihəm vardı ki, Bakının mərkəzini Badamdar, "Şıxov" ərazisində yaradaq və sıxlıq aradan qalxsın. Amerika da bu işə yardım edirdi. Lakin Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən bu məsələyə dəstək olmadı. Yeni mərkəzi yaratsaydıq, bu gün Bakı çox fərqli olardı".

Onu da qeyd edək ki, Bakının ilk baş planı 1898-ci ildə o dövrdə məşhur memar N.A. fon Der Nonne tərəfindən hazırlanıb. 1932-ci ildə paytaxtın ikinci baş planı işlənib. 1964-cü ildə isə respublika Nazirlər Soveti şəhərin üçüncü baş planını təsdiqləyib. Sonuncu plan 1986-cı ildə Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin qərarı ilə təsdiq olunub və bu sənəd 2005-ci ilədək olan dövrdə əhatə edib.

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Yağışlar taxıl biçininə əngəl yaradır

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi biçinə necə hazırlaşdı?

Azərbaycanda taxıl biçini başlayıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, biçin Aran rayonlarında və arpa zəmilərində start götürüb.

Nazirlikdən bildirildiyinə görə, havaların qeyri-sabit, yağintılı keçməsi səbəbindən bəzi rayonlarda biçin fasilələrlə aparılır: "Rayon kənd təsərrüfatı idarələrindən daxil olmuş gündəlik operativ məlumatlara əsasən, 03 iyun tarixinə 27 rayon üzrə 40.9 min hektar arpa sahəsi biçilib, hektardan 22.4 sentner olmaqla 91.5 min ton məhsul yığılıb. Biçin işlərinə 553 kombayn cəlb edilmişdir."

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən,

respublika üzrə 2017-ci ilin payızında cari ilin məhsulu üçün 991.2 min hektarda den üçün payızlıq bitkilər ekilib. Bunun 666.1 min hektarını buğda, 324.8 min hektarını ar-

pa təşkil edir. Bundan əlavə 1.7 min hektarda yazlıq buğda ekilib.

KTN-dən aldığımız məlumatda o da bildirilir ki, 17.05.2018-ci il tarixə ölkədə

2271 ədəd taxılıyaq kombayn mövcuddur. Onlardan 632 ədədi "Aqrolinq" ASC-nin yerli strukturlarının istifadəsinə verilib. 865 ədəd isə vətəndaşlara lizin yolu ilə

satılıb. Digər hüquqi və fiziki şəxslərdə olan taxılıyaq kombaynların sayı isə 774 ədəddir.

Nazirlikdən deyirlər ki, taxıl biçinini mütəşəkkil keçirmək məqsədilə səhmdar cəmiyyətdə qərargah yaradılıb: "Biçin müddətində ən çox taxıl ekilmiş rayonlar müəyyən edilib. Ötən illərdə taxılın biçilməsi ilə bağlı vətəndaşlardan daxil olan müraciətlərin təhlili əsasında gərgin dövrlərdə kombayna yaranacaq tələbatı təmin etmək üçün kombaynlardan ibarət 4 rayonda: Kürdəmir, Sabirabad, Ağcabədi və Şəki rayonlarında fəaliyyət göstərəcək operativ qruplar yaradılıb. Mövsüm müddətində kombaynlarda

baş verəcək qırılmaları, xarabələri operativ olaraq aradan qaldırmaq və bərpa etmək üçün səhmdar cəmiyyətin təchizat bazalarında olan ehtiyat hissələrindən fermerlərin, sahibkarların, mexanizatorların səmərəli faydalanması, nəsazlıqların tez aradan qaldırılması üçün ehtiyat hissələrinin onlara daha yaxın rayonlarda yerləşdirilməsi həll edilmişdir. ASC-nin respublika üzrə 9 rayonda yerləşən regional nümayəndəliklərində ehtiyat hissə satışı təşkil edilmişdir. Cari ildə ölkəyə Almaniyada, Finlandiyada və ABŞ-da istehsal edilmiş yeni taxılıyaq kombaynlar gətirilib. Səhmdar cəmiyyətin yerli strukturlarında istehsalçı şirkətlərin mütəxəssislərinin iştirakı ilə 200 nəfərdən çox mexanizatora təlimlər təşkil edilmişdir və müvafiq sertifikatlarla təmin olunmuşdur."

□ DÜNYA,

Elan

Abbaszadə Mədət Yusif oğluna Odlar Yurdu Universitetindən verilən tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ruslar, fironlar, bir də Məhəmməd...

Dünya çempionatındakı ilk qrup: Rusiya zəif, ərəblər iddialıdırlar...

İyunun 15-də Moskva vaxtı ilə saat 16.00-da (Bakı vaxtı ilə saat 17.00) Rusiyada futbol üzrə dünya çempionatının rəsmi açılış mərasimi keçiriləcək. Bundan iki saat sonra - Bakı vaxtı ilə saat 19.00-da çempionatın ilk oyununa - Rusiya - Səudiyyə Ərəbistanı matçına start veriləcək.

Qeyd edək ki, açılış Moskva-dakı "Lujniki" stadionunda keçiriləcək.

"Yeni Müsavat" DÇ başlayana qədər bütün qruplar haqqında ətraflı məlumat verəcək. Beləliklə, ilk olaraq A qrupundakı komandalar haqqında.

A qrupu

1. Rusiya
2. Səudiyyə Ərəbistanı
3. Misir
4. Uruqvay

Ev sahibidir, amma...

Rusiya yığması məlum, DÇ ev sahibi kimi seçmə mərhələdə iştirak etmədən vəsiqə qazanıb. Bu yığma bu heyət və oyunla böyük ehtimalla heç bir qrupdan DÇ-yə vəsiqə qazana bilməzdi. İtaliyalı mütəxəssis Fabio Kapello Rusiya millisinə 2012-ci il iyul ayından başçılıq etsə də, "konveyrdən konfet çıxara" bilmədi və 2015-ci ilin iyulunda millidən ayrıldı. Kapello millidə əsas problem kimi gənc rusiyalı futbolçuların olmasını göstərdi. Kapello bildirirdi ki, gənc futbolçular nəslə yetişdirmək lazımdır. Bunlarsız Rusiya futbolunun gələcəyi yoxdur.

Fransada keçirilən Avropa çempionatındakı uğursuzluqdan sonra Leonid Slutski ilə yollarını ayıran milli komanda bu dəfə 2016-cı ilin avqustundan Stanislav Çerçesova tapşırıldı. Anlaşmaya əsasən, Çerçesov DÇ-2018-in sonuna qədər Rusiya millisinin "sükanı arxası"nda olacaq.

Ötənlərin məşhur qapıçısı olan Çerçesov millidə heç bir irəliləyiş edə bilməyib. Yoldaşlıq görüşlərindən də bu bəlli olur. Rusiya dünya çempionatında 4-cü dəfə iştirak edir. Rusiya hər 3 cəhddə qrup mərhələsini keçə bilməyib. FIFA sıralamasında Rusiya 66-cı yerdə qərarlaşıb.

Stanislav Çerçesov 23 nəfərlik siyahı cəmi 2 legioner- qapıçı Vladimir Qabulovla yarımmüdafiəçi Denis Çeşşevi daxil edib.

Qapıçılar: İqor Akinfeyev (MOİK), Vladimir Qabulov ("Brügge", Belçika), Andrey Lunyov ("Zenit")

Müdafiəçilər: Vladimir Qranat ("Rubin")

Sergey İqnaşevici (MOİK), Fyodor Kudryaşov ("Rubin"), İlya Kutepov

("Spartak"), Andrey Semyonov ("Axmat"), İqor Smolnikov ("Zenit"), Mario Fernandes (MOİK)

Yarımmüdafiəçilər: Yuri Qazinski ("Krasnodar"), Aleksandr Qolovin (MOİK), Alan Zaqoyev (MOİK), Aleksandr Yeroxin ("Zenit"), Yuri Jirkov ("Zenit"), Roman Zobnin ("Spartak"), Daler Kuzyayev ("Zenit"), Anton Mirançuk ("Lokomotiv"), Aleksandr Səmədov ("Spartak"), Denis Çeşşev ("Vilyarreal", İspaniya)

Hücumçular: Artyom Dzyuba (Arsenal) Tula), Aleksey Mirançuk ("Lokomotiv"), Fyodor Smolov ("Krasnodar")

Səudiyyə Ərəbistanı: pullu ərəb şeyxləri, "Şeyx" ətri, bir də...

Səudiyyə Ərəbistanı dedikdə futbola maraqlanmayan adam pullu ərəb şeyxlərini xatırlayır, "Şeyx" brend ətrini yada salar. Amma bu ölkədə futbol o qədər populyardır ki, hətta yeni şahzadənin ilk acılımlı qadınların tarixdə ilk dəfə stadionla buraxılması barədə oldu. FIFA sıralamasında 70-ci yerdə olan Səudiyyə millisini artıq 5-ci dəfədir dünya çempionatlarına qatılır. 1994, 1998, 2002, 2006-cı illərdə dalbadal DÇ iştirakçı olan milli komanda uzun fasilədən sonra yenidən DÇ-yə iştirak hüququ qazanıb. Yaponiyalı 1:0 hesabı ilə yenərək, B qrupunda 2-ci pillənin sahibi kimi mundiala yüksələn milli komandanı səxavətli vəliəhd Məhəmməd ibn Salman əl-Səud mükafatlandırdı. Futbolçuların hərəsinə 5 milyon rial (1,1 milyon avro) mükafat verildi.

Onlara bu sevinci yaşatmış baş məşqçi Bert van Marveykin isə artıq komandanın sükanı arxasında deyil. Maraqlıdır ki, Marveykin indi DÇ-yə yarışacaq başqa bir millinin-Avstraliyanın baş məşqçisidir. 2015-ci ildə ərəblərin yığmasına rəhbərlik edən hollandiyalının müqavilə müddəti bitdiyi üçün komandanı ayrılmağa qərar verdi. Yəqin ortada həm də pul söhbəti də vardı... Hər halda, o, bu ilin 24 yanvarından Avstraliya millisinə rəhbərlik edir. Onun yerinə gətirilən argentinli Edqardo Bausa

da çox duruş gətirmədi. 3 ayda iki baş məşqçi dəyişən Səudiyyə Ərəbistanı millisini argentinli kökəni Xuan Antonio Piççi ilə anlaşıdı. Piççi məşqçilik karyerası ərzində "Kolon", "Universidad San Martin", "Santiaqo Morning", "Valensiya", "Leon" və Çili yığmasında işləyib. 2 il Çili yığmasında işləyən mütəxəssis komandaya 2016-cı ildə Amerika Kubokunu qazandı. 2017-2018 Konfederasiyalar kubokunda isə Çili yalnız finalda Almaniya 0:1 uduzmuşdu. Yığmanın 2018-ci il dünya çempionatından kənarında qalması isə Piççinin istefası ilə nəticələndi. İndi o da "nə yoğurdum, nə yaptım, hazırca kökə tapdım" deyimini ilə mundiala başqa bir komanda aparır...

Səudiyyə Ərəbistanının heyəti belədir:

Qapıçılar: Məhəmməd əl-Ovays ("Əl-Əhli", Ciddə), Abdulla əl-Mayyuf ("Əl-Hilal"), Yasser əl-Mosaylem ("Əl-Əhli")

Müdafiəçilər: Osama Xavşavi, Yasser əl-Şahrani, Məhəmməd əl-Burayk, Əli əl-Bulahi (hamısı "Əl-Hilal"), Mansur əl-Herbi, Motaz Xavşavi (hər ikisi "Əl-Əhli"), Ömər Xavşavi ("Əl-Nəsr")

Yarımmüdafiəçilər: Salman əl-Fərəc, Abdulla Otaif, Abdullmalik əl-Haibri (hamısı "Əl-Hilal"), Saleem əl-Dosari ("Vilyarreal", İspaniya), Hattan Bahebr, Hüseyin əl-Mafhavi, Abdulla əl-Haybari, Məhəmməd Kano (hamısı "Əl-Şabab"), Yehya əl-Şəri ("Leganes", İspaniya), Taysir əl-Cassim ("Əl-Əhli")

Hücumçular:

Asseri ("Əl-Əhli"), Məhəmməd əs-Saxlavi ("Əl-Nəsr"), Fahad əl-Muvallad ("Ləvante", İspaniya)

Misir "fironları"nın qol ümidi- Salah

FIFA sıralamasında 43-cü yerdə qərarlaşan Misir yığmasına bu mundialda maraq böyük olacaq. Buna səbəb yığmanın dünya çempionatındakı əsas silahı- Məhəmməd Salahdır. 2017-2018 mövsümündə "Liverpool"un heyətində parlayan ulduza ümid böyükdür. 25 yaşlı futbolçu Premyer Liqada 31 qol, 9 məhsuldar ötürmə, Çempionlar Liqasında isə 10 qol, 4 məhsuldar ötürmə ilə tarixə düşüb. Salah "Qızıl top"a da əsas iddiaçılar sırasındadır. Çempionlar Liqasının finalında "Real"la oyunda çiyindən zədələnərək meydana ağılayaraq tərək edən Salah bu çempionatda azarkeşlərinin üzünü güldürməyə çalışacaq.

Misir dünya çempionatlarında cəmi 2 dəfə iştirak edib: 1934-cü il dünya çempionatında, bir də 1990-cı ildə. Misir milli komandası 2010-cu ildə DÇ-nin final mərhələsinə yaxınlaşdı və Əlcəzair komandası ilə eyni sayda xal topladı. İştirakçıları müəyyən etmək üçün əlavə matç təyin edildi, Misir bu sensasiyalı matçda 0:1 hesabı ilə məğlub oldu. DÇ-2018-in seçmə mərhələsinin matçında Konqo millisini 2:1 hesabı ilə məğlub edərək mundiala vəsiqə qazandı. Məhəmməd Salah matçda dubla imza atdı. Afrika zonasındakı "E" qrupunda 12 xalla ilk yeri təmin edən Misir yığması 1990-cu ildən sonra ilk dəfə mundiala vəsiqə qazandı.

Misirin yığma komandasına başçılıq edən Ektor Kuper Afrika- da ilin ən yaxşı məşqçisi hesab edilib. Ektor Kuper 2015-ci ilin martından Misir yığmasında çalışır. Karyerası ərzində argentinli mütəxəssis "Malyorka" və "Valensiya"ya İspaniya Superkubokunu qazandı. 2000-ci ildə isə UEFA tərəfindən "ilin ən yaxşı klub məşqçisi" mükafatları ilə təltif olunub.

Qapıçılar: Essam əl-Hadari ("Əl-Taavun"), Əhməd əl-Şənavi, Şərif Əkrəmi (hər ikisi "Əl-Əhli")

Müdafiəçilər: Əhməd Fəthi, Ayman Əşrəf, Saad Samir (hamısı "Əl-Əhli"), Mahmud Həmdi ("Zamalek"), Məhəmməd Əbdül-Şəfi ("Əl-Fateh"), Əli Qabr, Əhməd Heqazi (hər ikisi "Vest Bromviç", İngiltərə), Əhməd əl-Məhəmmədi ("Aston Villa", İngiltərə), Ömər Qaber ("Los-Anceles", ABS)

Yarımmüdafiəçilər: Tarek Hamed ("Zamelek"), Şikabala (Əl-Riyad"), Abdulla Səid (KuPS, Finlandiya), Sem Morsi ("Uiqan", İngiltərə), Məhəmməd əl-Nenni ("Arsenal", İngiltərə), Mahmud Kəhrəba ("Əl-İttihad"), Ramadan Sobhi ("Stok Siti", İngiltərə), Mahmud Hassan "Trezege" ("Kasımpaşa", Türkiyə), Amr Varda ("Atromitos", Kipr)

Hücumçular: Məhəmməd Salah ("Liverpool", İngiltərə), Maruan Möhsün ("Əl-Əhli")

45 yaşlı qapıçı Essam əl-Hadari dünya çempionatında forma geyinəcək ən yaşlı futbolçu olacaq. Misir milli komandasının qapıçısı 27 yaşlı Əhməd əl-Şənavi dizindəki zədə səbəbindən mundialdan kənar qalıb.

Vay-vay, aman Uruqvay...

"Barselona", "Real", "Bavariya" və sair kimi klub komandalarının heyətini əzbər bilən indiki gənc nəsəl üçün Uruqvay adı belkə də çox şey demir. Çoxları bilmir ki, ilk dünya çempionatı 1930-cu ildə məhz Uruqvayda keçirilib və Argentina ilə final oyununda 4:2 hesabı ilə qalib gələn meydan sahibləri dünya kubokunun ilk sahibi olublar. İkinci Dünya müharibəsi səbəbindən 12 illik fasilədən sonra 1950-ci ildə Braziliya mundialında da Uruqvay meydan sahiblərinin arzularını gözündə qoyub. Bu qarşılaşmada Uruqvay 2:1 hesabı ilə qalib gələrək ikinci də-

fə "futbol ilahəsini" vətənlərinə aparıblar. 1930-1950-ci illərdən başqa 1954, 1962, 1966, 1970, 1974, 1986, 1990, 2002, 2010, 2014-də də DÇ final mərhələsində iştirakçı olublar.

Uruqvay meydanında olanda diqqətli azarkeş bu komandanın futbolçularının sanki sərhəd qonşuları olan Argentina və Braziliyanı "yamsıladıklarını" görürlər. Həm meyandakı sürət, həm futbol texnikası baxımından bu "yamsılama" tamaşaçıları rixşənd yaratmır, bəlkə də əksinə, rəğbət oyadır. Cənubi Amerikada Braziliyanın və Argentinanın kölgəsində qalmayan yeganə komanda da məhz Uruqvaydır.

Oskar Tabares 2006-cı ildən bəri Uruqvay yığmasına rəhbərlik edir. Bu, onun millidəki ikinci dövrüdür. Daha öncə 71 yaşlı mütəxəssis 1988-1990-cı illərdə də "mavilər"i çalışdırıb. Tabaresin rəhbərliyi altında Uruqvay 2011-ci ildə Amerika Kubokunun qalibi olub. O, 2010 və 2011-ci illərdə ardıcıl iki dəfə ən yaxşı cənubi amerikalı baş məşqçi seçilib. FIFA sıralamasında bu milli komanda 17-ci yeri tuturlar.

Uruqvay millisini Rusiyaya bu heyətlə gəlir:

Qapıçılar: Fernando Muslera ("Qalatasaray"), Martin Silva ("Vasko da Qama"), Martin Kampana ("Independyente");

Müdafiəçilər: Diego Qodin, Xose Mariya Ximenes ("Atletiko", Madrid), Sebastyan Koates ("Sportinq", Lissabon), Maksimiliano Pereyra ("Portu"), Qaston Silva ("Independyente"), Martin Kaseres ("Latsio"), Gilyermo Varela ("Penyarol");

Yarımmüdafiəçilər: Nahitan Nandes ("Boka Xunior"), Lukas Torreyra, Matias Vesino (hər ikisi "Inter"), Rodriqo Bentankur ("Yuventus"), Karlos Sanches, Giorgian De Arraskaeta ("Kruzeyro"), Dieqo Laksalt ("Cenoa"), Kristian Rodriqes ("Penyarol");

Hücumçular: Kristian Stuanı ("Jirona"), Maksimiliano Qomes ("Selta"), Conatan Urretaviskaya ("Monterrey"), Edinson Kavani (PSJ), Luis Suares ("Barselona").

□ Nazim SƏBİROĞLU "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 122 (7011) 6 iyun 2018

Evlənməyi hobbiyə çevirən cütlük

Cheetah Platt və Rhiann Voodyard cütlüyü evliliyi bir adət halına gətirib. Ölkə-ölkə, şəhər-şəhər 83 gün boyu 38 fərqli ölkədə onlarla dəfə evlənən cütlük hazırda internet fenomeninə çevrilib.

Harada evlənəcəklərinə qərar verə bilməyən cütlük sonda düşünüb ki, ölkə-ölkə dolaşaraq, hər ölkədə evlənsinlər. Cütlük nə gəlinlik, nə də bəylik kostyumu ilə məşğul olur, buna vaxt ayırmırlar. Əksinə, ölkə-ölkə gəzib evlənilər. Ötən il nişanlanan cütlük tam 83 gün içerisinde 38 fərqli ölkədə evlənilib. ABŞ-ın Los-Anceles şəhərində yaşayan cütlüyün peşəsi akrobatlıqdır. Dünya miqyasında evlilik statusunu qazanan cütlük artıq bütün dünyada məşhurdur. Təxminən 3 ay davam edən bu serial nikahları zamanı ər-arvad gəzdikləri ölkələr sayəsində bal ayını da keçirmiş olublar. Cütlük "Niyə bütün dünya ölkələrində evlənmək istəyirsiniz?" sualına cavabda bildirib ki, Los-Anceles olduqca bahalı şəhərdir. Bu səbəbdən də doğma şəhərdə toy etmək sərvət dəyərində pul xərcləməyə bərabərdir. Bir toya dünyanın pulunu vermək yerinə cütlük dünyanın bir çox yerində toy keçirməyə qərar verib.

Özünə ən çox qulluq edən kişilərin milliyyəti ballı oldu

Cənubi Amerikada yayımlanan moda və maqazin jurnalı olan Vapa "Social Indicators Research" araşdırma şirkəti ilə hazırladığı bir sorğu ilə türk kişilərin daha bir fərqi üzə çıxarıb. Nə qədər təəccüblü olsa da, bu fərq onların özünə necə qulluq etməsi ilə bağlıdır. Jurnalın araşdırmasına görə, Türkiyədə yaşayan kişilər həftədə 18.8 saatlarını özünə qulluğa ayırır. Ən çox vaxt ayırdıqları iş isə geyim seçimidir. Araşdırma həmçinin üzə çıxarıb ki, türk kişiləri son illərdə saç düzümü, parfümeriyadan istifadə kimi məsələlərə daha çox vaxt xərcləməyə başlayıb. Bu siyahıda ikinci yeri isə qorxulu kişilər tutub. Onlar da

həftədə 8.8 saatlarını özünə qulluğa ayırır. Yapon və braziliyalı kişilər müvafiq olaraq üçüncü və dördüncü sıranı paylaşırırlar. Hər nə qədər tə-

əccüblü olsa da, italyan kişilər sözügedən siyahıda 5-ci yeri tutublar. Onlar həftə ərzində özünə qulluğa 7 saat ayırırlar.

Tısbağa maşının şüşələrini sındırdı

Çinin Qançjou şəhərində 26-cı mərtəbədən maşının üstünə düşən tısbağa maşının şüşələrinin sınmasına səbəb olub. Bu barədə lenta.ru saytı "Daily Mail" qəzetinə istinadən xəbər verir. Maşının sahibi isə polisə şikayət edərək bildirib ki, naməlum bir insan onun Toyota Camry maşınının arxa şüşələrini sındırıb.

Hadisə yerinə gələn polisler maşının arxa oturacağında ölü tısbağa tapıblar. Onlar təxmin ediblər ki, heyvan maşının park edildiyi binanın yuxarı mərtəbələrindən yerə düşüb və nəticədə maşını zədələyib. Polisler yuxarı mərtəbənin sakinlərini yoxlamağa başlayıblar və məlum olub ki, qonşulardan birinin tısbağası yoxa çıxıb. Qadın danışıb ki,

onu yenidən alıb və mətbəxdə saxlayırmış.

Maşının sahibi tısbağanın sahibindən maşına dəymiş maddi ziyanı ödəməsini istəyib. Amma qadın buna razılaşmayıb: "Mənim burada heç bir günahım yoxdur. Axı mən onu pəncərədən yerə atmağı düşünmürdüm. O, özü yerə düşüb".

Polis isə onlara bu mübahisəni məhkəmə yolu ilə həll etməyi məsləhət görüb. Adətən bu cinsdən olan tısbağaların uzunluğu 20-25 santimetr, çəkisi isə 4.5 kiloqramdır. Çində bu heyvandan hazırlanan yeməklər delikates sayılır.

Yanvar ayında məlum olmuşdu ki, Amerikanın Teksas ştatında böyük bir tısbağa öz sahibinin qonşusunun evində yanğın çıxarmağa nail olub.

QOÇ - Nə qədər çətin olsa da, bu təqvimi təmkinlə başa vurmalsınız. Əks təqdirdə, qarşıdakı on günlük üçün nəzərdə tutduğunuz mühüm planlarınızın reallaşması xeyli çətinləşə bilər.

BUĞA - İxtiyarınızda olan bu gündə işləriniz çox olacaq. Bu səbəbdən də ikitərəfli əməkdaşlığa başlamağa dəyər. Əmin olun ki, bu təqvimdə əziyyətlərinizin bəhrəsini görəcəksiniz.

ƏKİZLƏR - Ulduzların düzümü şahadət verir ki, günün ilk yarısını daha çox Allaha ibadətə başa vursanız, sonrakı saatlarda heç bir maddi-mənəvi sıxıntı çəkməyəcək, gümrah olacaqsınız.

XƏRÇƏNG - Maraqlı insanlarla rastlaşmağınızın inana bilərsiniz. Ola bilsin ki, həmin şəxslər perspektivlərinizin reallaşmasına yardımçı olsun. Ünsiyyətdə acıdlı və qərəzli olmayın.

ŞİR - Kifayət qədər sürprizli vaxtdır. Ağılınızda gəlməyən istiqamətlərdən ürəyinizcə olan xəbər və ya təklif ala bilərsiniz. Fəaliyyətlə əlaqəli olmasa, heç bir uzaq səfərə çıxmıyın.

QIZ - Maliyyə problemləriniz qabarmaqdadır. Lakin narahat olmağa dəyməz. Çünki qarşınızda duran günlərdə bu çətinliyin aradan qalxacaq. Nahardan sonra uzaq səfərə çıxmaq uğurludur.

TƏRƏZİ - Təzadlı ərafəyə təsadüf edən bu günü bir qədər mübahisəli şəkildə keçirəcəyiniz gözlənilir. Odur ki, özünüzü ələ almalı, insanlarla ünsiyyətinizi kifayət qədər məhdudlaşdırmalsınız.

ƏQRƏB - Günün ilk yarısında enerji yığmaq üçün yaxşıca istirahət edin. Çünki saat 13-dən sonra gözlənilmədən aktivləşəcəksiniz. Aldığınız bütün təkliflərə razılıq verin, büdcənizi dağıtmayın.

OXATAN - Yaxşı olar ki, bu təqvimi bütünlüklə istirahətə həsr edəsiniz. Onsuz da fəaliyyət və pul qazanmaq istiqamətində heç bir uğur gözlənilir. Buna baxmayaraq, rəsmi dəvətləri qəbul edin.

OĞLAQ - Ürəyinizin səsinə qulaq asın. İmkan verməyin ki, ideyalarınızın istiqamətini kimse dəyişsin. İnanın ki, belə olarsa bütün cəhdləriniz reallaşacaq. Əyləncələrə aludə olmayın.

SUTÖKƏN - Doğmalarınızla münasibətdə bir qədər mübahisə ola bilər. Buna görə də neytral olmalısınız, hətta səhv qarşı tərəfdə olsa belə. Saat 16-19 aralığında hər mənada ehtiyatlı olun.

BALIQLAR - O qədər də uğurlu vaxt deyil. Bir tərəfdən səhhətinizdə problemlər, digər tərəfdənsə başa düşülməməyiniz ovcuğunuzu aşağı sala bilər. Seyyar fəaliyyətdən yayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Yiyəsiz evdə 10 min şərab şüşəsi...

Çindəki bir yiyəsiz evdə 10 min qırmızı şərab şüşəsi tapılıb. Özü də bu qırmızı şərab dünyadakı ən bahalı şərab növü sayılır. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hələ də bu evdə kimin yaşaması barədə dəqiq məlumat yoxdur. Polislər isə evin 9 ildir boş olduğunu müəyyənləşdirib. Hüquq-mühafizə orqanları təxmin edir ki, bura içki mafiyasının gizli yuvalarından biri olub. Oradakı şüşələr isə saxta içkilərlə doldurulub. Şüşələrin həqiqi olduğu üzə çıxsın, orada 16 milyon dollarlıq sərvətin yatdığı məlum olacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100